

Amsterdam Alternative Issue #052

De zinkende rafelrand Page 2

PVV wint verkiezingen Page 3

Music tip top 6 Page 04

A call for peace Page 04

De wraak van 'de andere helft' Page 5

Live at our place Page 05

ZID Theater tijdens het theaterweekend 2024 Page 6

A series about practical anarchism... Page 07

Havenstraat: The disappearing soul of A'dam Page 08

Envisioning Free Space Conference Page 9

De wereld volgens Fens Page 10

Eight Treasures Unveiled Page 10

Invitation ... for 2.Dh5 festival Page 11

Books tip top 5 Page 11

Blue Dog - The interview Page 12

Buurthuis de Bol Page 13

Gekraakt Page 13

Agenda Page 14

De overwinning van het klootjesvolk... Page 15

Critiquing Deep Learning... Page 18

Amsterdam Alternative, ontstaan in de tegencultuur en de vrijplaatsen van de stad, propageert en steunt collectieve actie, radicale politieke debatten en een wenselijke toekomst voor iedereen.

Originating with the city's counterculture and free spaces, Amsterdam Alternative stands for collective action and radical political debate for the sake of a desirable future for the many, not the few.

Participating venues:

ADM Noord/Slibvelden, AstaroTheatro, Badhuis theater, Bajesdorp, Cavia, Cinetol, De Appel, De Bermtoerist, De Ceuvel, De Fabriek, De Nieuwe Anita, De Ruimte, Fort van Sjakoo, Helicopter, Kaskantine, Kostgewonnen, LIMA, NieuwLand, OCCII, OT301, Pakhuis Wilhelmina, Plantage Dok, Plein Theater, Ruigoord, Ru Paré Teatro Munganga, Treehouse NDSM, Volta, Vondelbunker, WG, Workshop op de Ceuvel, Zaal100, ZID Theater, Zone2Source

Amsterdam Alternative
Issue #52 // Jan-Feb 2024
www.amsterdamalternative.nl

Join us
become a member
www.amsterdamalternative.nl/join

De zinkende rafelrand

Waarom de “Herontwikkeling” van Baaiuurt West drastisch anders moet.

Deelgebieden, CONCEPT Ruimtelijk Kader Zeeburgereiland, Gemeente Amsterdam

Wat betreft de gemeente gaat de Baaiuurt West, Zeeburgereiland – één van de laatst overgebleven rafelbuurten binnen de ring Amsterdam – op de schop in december 2024. Na ruim 40 jaar moet de, zoals de gemeente het noemt, “witte vlek” “ingevuld” en “ontwikkeld” worden, navolgend het voorbeeld van de al afgeronde Sportheldenbuurt en de aankomende Sluisbuurt.

Kunstenaars en bewoners van de rafelrand – o.a. Fort Knox, de ZZW studentengemeenschap, de Cruise Inn en Vereniging de Loods – wijzen de gemeente niet alleen op het belang (alsmede de belofte) van het behoud van rafelranden voor de stad Amsterdam. Verenigd als “Het Baaiuurt Collectief”, kaarten ze ook de noodzaak aan voor dynamische, toekomstgerichte en sociale stadsontwikkeling: met en voor bewoners van Amsterdam. In samenwerking, niet in tegenstrijd met natuur.

Met de gemeentelijke planvorming voor de Baaiuurt vrijwel oningevuld, vond zodoende op 11 december een gesprek plaats tussen Het Baaiuurt Collectief en de senior project manager van de buurt, Monique Lemmens, bij Pakhuis de Zwijger. Het onderwerp van gesprek: de toekomst van “De Zinkende Rafelrand”, waarbij beide partijen hun visie en planvorming deelden. De gemeente Amsterdam wil 1800 woningen bouwen op de 17 hectaren verzakende sliбgrond, en vraagt bewoners van de rafelrand om mee te doen in de planvorming om (aldus de woorden van Lemmens) “een deel van de huidige waarden van de rafelrand te vertalen” naar de nieuwbouwbuurт.

Stadsontwikkeling van Onderop

In reactie hierop roept Het Baaiuurt Collectief op tot het opstellen van een geheel alternatief voorstel, dat begint bij het proces van bouw zelf. Op deze manier worden gemeenschap, creativiteit en natuur gewaarborgd als bouwstenen voor de buurt, en niet eerst platgelegoid om vervolgens onder het mom van ‘participatie’ ingezet te worden.

Navolgend van het evenement in Pakhuis de Zwijger is Monique Lemmens begonnen met de opzet van het participatievoorstel. Hoeveel speelruimte hierin zit moet nog blijken. Desalniettemin grijpt Het Baaiuurt Collectief de mogelijkheid aan om een voorstel in te dienen voor ontwikkeling van onderop. Strevend naar een kans voor de Baaiuurt en een kans voor Amsterdam.

De noodzaak voor stadsontwikkeling van onderop is hoog. Bio-politieke controle en winstbejag van neo-liberaal woonbeleid voeren hoogtij. Kraken is verboden, leegstand wordt gedoogd al dan niet uitgebuіt, speculatie wordt geprioriteerd over marktregulatie. In dit beleidsklimaat waarbij betaalbaarheid, creativiteit, zelfvoorziening en gemeenschap de stad uit worden gewerkt, is het des te noodzakelijker om in te grijpen bij de planvorming van de Baaiuurt. Om een beeld te schetsen

van wat verwacht kan worden van de huidige visie van de gemeente, bieden de voorgaande ontwikkelingen van de aangelegen Sporthelden- en Sluisbuurt inzicht.

Luchtfoto Zeeburgereiland 2016, met links de al gerealiseerde zelfbouw van de Sportheldenbuurt, rechtsboven de Sluisbuurt, en linksboven de Baaiuurt West gelegen tussen het groen.

Sportheldenbuurt: Speelbal van Neoliberaal Beleid

De voorbereiding voor de bouw van de Sportheldenbuurt als eerste ‘witte vlekken vuller’ op Zeeburgereiland was in volle gang, toen in 2008 de vastgoedcrisis de bouwproductie stillegde. Het gehele eiland zou maximaal zesduizend nieuwbouwwoningen krijgen, was het plan. Maar bouwbedrijven, ontwikkelaars en investeerders trokken zich massaal terug en dus werd de bouw uitgesteld. Zodoende werden de meest winstgevende kavels aan het IJmeer voor een prikkie verkocht aan zelfbouwers: jarenlang de enige nieuwbouw op het eiland met aangrenzende een lege, afwachтende zandvlakte. Toen een beter financieel tijdperk in zicht kwam, werd de Sportheldenbuurt in een rap tempo en op grote schaal ontwikkeld. Vanaf 2015 kon er weer worden gebouwd. Acht jaar verder is de wijk zo goed als af, met 2.500 woningen waarvan 30% sociale huur, 30% midden-huur en 40% grondgebonden koopwoningen en sociale kooppartamenten. Tussen 2015 en 2023 is de gemiddelde woningwaarde in de Sportheldenbuurt met 284% gestegen.

Artist impression van Zeeburgereiland, Hoogbouw Sluisbuurt, Gemeente Amsterdam

Sluisbuurt: De Skyline van Amsterdam

De bouwvertraging ten gevolг van de crisis leidde tot urgentie voor woonbouw. Zodoende werd onder aansporing van VVD-wethouder Eric van der Burg in 2015 gekozen voor grootschalige hoogbouw (waaronder zes torens van 80 tot 125 meter) voor de aankomende Sluisbuurt. In 15 jaar moeten zo'n 5.500 woningen worden gebouwd op 30 hectaren, waarvan 40% sociale huur, 40% midden-huur en -koop en 20% vrije sector en dure koop.

Gepresenteerd als “de nieuwe *skyline* van Amsterdam” ontving het plan voor de Sluisbuurt een scala aan kritiek van architecten en stedenbouwkundigen die zich om een tal van redenen tegen de plannen schaarde. Ze ontkrachten onder andere het argument dat hoogbouw noodzakelijk is voor bouwen in hoge dichtheid. Daarnaast lichten ze uit dat het plan een duidelijke keus is voor hoge inkomsten en rendementen, in plaats van een leefbare, betaalbare woonwijk.

Maar omdat hoogbouwoningen nu eenmaal snel verkopen, is er veel interesse en dus concurrentie onder beleggers en hongerige vastgoedmiljonairs die bereid zijn een hoge prijs te betalen voor de bouwgrond. En dus is sociaal-maatschappelijke urgentie geweerd, is de opgave voor betaalbare en leefbare stadsontwikkeling opnieuw verzuimd en zal straks – ‘a la’ Toronto en Vancouver – de hoofdstraat van de Sluisbuurt de ‘*Highstreet*’ heten.

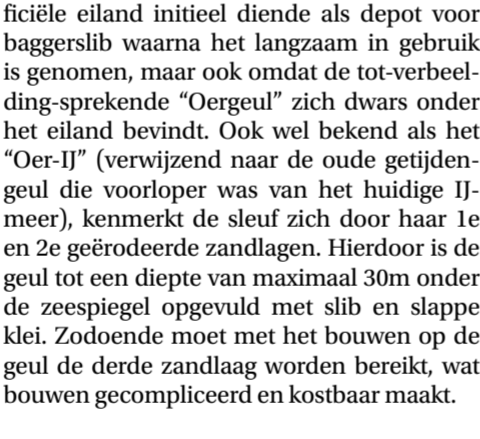
Betaalbare woningen

Dat gemeentelijk beleid de wooncrisis verder op stang helpt is geen nieuws. Woningbouw is een speeltje van de markt, met de rijken als belangrijkste consument. Met vastgoed als snelle geld verdiener, ontplooiен ongelijkheid, segregatie en gentrificatie zich zowat als doelstellingen van de huidige manier van stadsontwikkeling. “Huisvesting is een mensenrecht, geen economisch product,” sprak VN-rapporteur Rajagopal op 21 december 2023 op een persconferentie in Den Haag. Hij bezocht verschillende plekken in Nederland die worden getroffen door neoliberal beleid – waaronder de woonwagens op de Zuiderzeeweg in de Baaiuurt. De wooncrisis, concludeerde hij is “het gevolg van een reeks slechte beleidskeuzes”. Hij raadt de overheid aan om mensen te betrekken bij nieuwbouwtinkkelingen.

Baaiuurt: De Zinkende Rafelrand

Of deze tik op de vingers van Nederlandse beleidsmakers op tijd komt voor de planontwikkeling van de Baaiuurt zal moeten blijken. Terwijl het platgooien van de rafelrand eind 2024 vast staat, bevindt de gemeentelijke planvorming zich nog in de babyschoenen. Al wel besloten is dat in grove lijnen de Baaiuurt bouwtechnisch en in aanzicht het voorbeeld zal volgen van de Sluisbuurt.

Maar voordat er gebouwd kan worden zal de Baaiuurt, net als de Sportheldenbuurt en de Sluisbuurt, flink moeten worden opgehoogd met zand (5 tot 7 meter). Dit moet zo'n 5 jaar inklinken (leert de ervaring) voordat de grond bouwrijp is. Heel Zeeburgereiland heeft namelijk te kampen met flinke bodemdaling. Dit komt niet alleen omdat het gehele artificiële eiland initieel diende als depot voor baggerslib waarna het langzaam in gebruik is genomen, maar ook omdat de tot-verbeelding-sprekende “Oergeul” zich dwars onder het eiland bevindt. Ook wel bekend als het “Oer-IJ” (verwijzend naar de oude getijdengeul die voorloper was van het huidige IJmeer), kenmerkt de sleuf zich door haar 1e en 2e geërodeerde zandlagen. Hierdoor is de geul tot een diepte van maximaal 30m onder de zeespiegel opgevuld met slib en slappe klei. Zodoende moet met het bouwen op de geul de derde zandlaag worden bereikt, wat bouwen gecompliceerd en kostbaar maakt.

Artist impression van Zeeburgereiland, Hoogbouw Sluisbuurt, Gemeente Amsterdam

Terwijl de ligging van de Oergeul bepalend is geweest voor de locatie van IJburg (in 1996 werd verboden om IJburg boven de Oergeul te bouwen vanwege de onstabiele ondergrond), blijkt dit dusver niet te zijn meegenomen in de planontwikkeling voor Zeeburgereiland. Om huizen boven de Oer-

geul te bouwen, zijn funderingspalen van zo'n 60 m beneden de zeespiegel nodig. Niet alleen een civieltechnische kunst, maar ook een flinke bouwsom die met de nieuwe wijk moet worden terugverdiend en dus bepalend is voor de huur- en koopprijzen. Op de vraag hoe betaalbaarheid zal worden gewaarborgd in de toekomstige Baaiuurt gaf Monique Lemmens tijdens Pakhuis de Zwijger dan ook weifelend antwoord.

Naast grote funderingsinvesteringen, zijn er ook onverwachte reparatiekosten. Terwijl de Sluisbuurt ver van af is, werd in de zomer 2022 aangetoond dat de bodemdaling van de buurt groter is dan verwacht. Namelijk zo'n 30 tot 50 centimeter extra per jaar op de gemiddelde daling van 20 tot 30 centimeter per jaar. Terwijl dit momenteel geen zorgen brengt voor de op heipalen gebouwde gebouwen, kan dit vervelende kosten opleveren voor het herstel van pleinen, straten, rioleringen en het ondergronds afvaltransportsysteem.

Permanente Rafelbuurt voor de Toekomst

Welke strategie Nederland moet inzetten om de verder stijgende zeespiegel te kunnen trotseren na 2050 is vooraansnog een onzekerheid. Maar zeker is dat Nederland haar zandvoorraad flink zal moeten benutten om overstromingen te voorkomen, in welk scenario dan ook. In het extreemste geval van zeespiegelstijting zal het huidige gebruik van 12 miljoen m3 naar zo'n 80 tot 100 miljoen m3 zand per jaar omhoog gaan. Zand is geen onuitputtelijke bron. In tegendeel: na water is zand het meest geëxtraheerde grondstof. Het terugdringen van de zandketen – met overheden, stedenontwikkelaars en architecten als concrete spelers – is dus noodzaak, waar-schuwt een VN-rapport uit 2019.

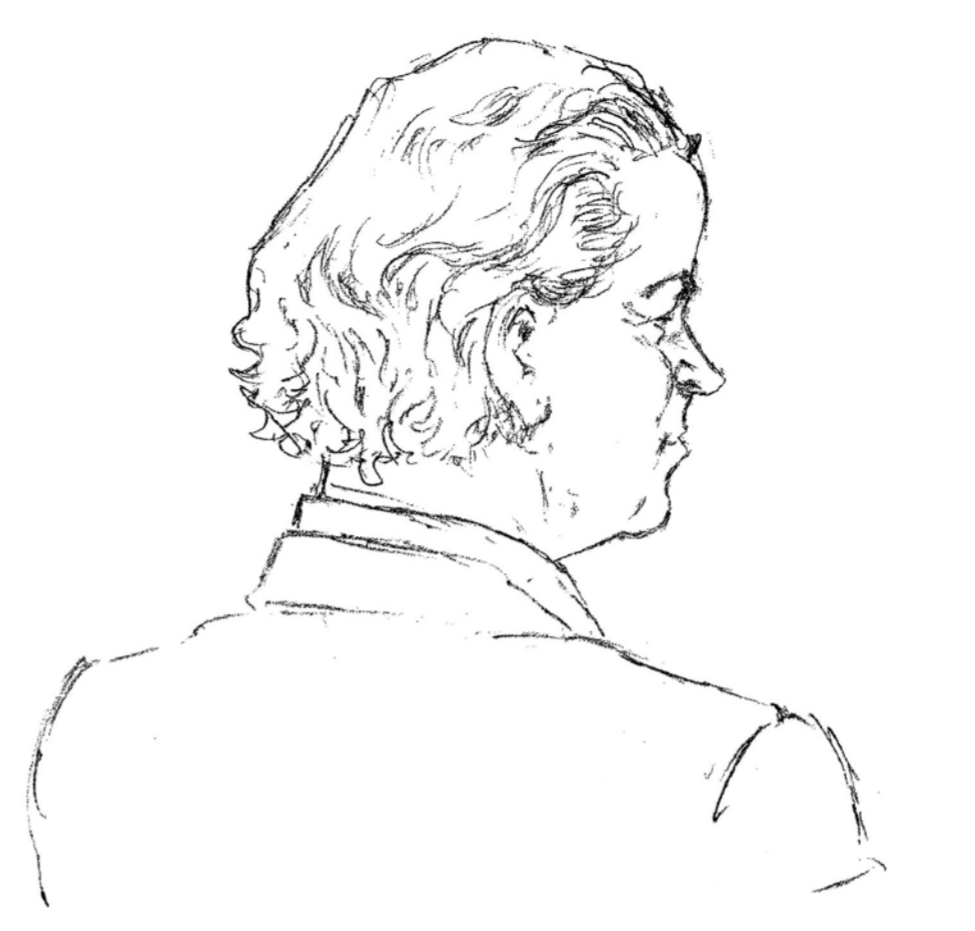
Zeeburgereiland is niet het enige stuk zwakke grond waar stad op moet worden gebouwd. Inmiddels zijn er genoeg initiatieven die alternatieve bouwmethodes aandragen, in symbiose en niet in tegenstrijd met bodemdaling. Hierbij is het noodzakelijk dat samenwerking tussen initiatiefnemers, universiteiten, waterschappen en gemeentes wordt aangespoord.

De kritiek op de Sluisbuurt legt bloot dat zij op het gebied van betaalbaarheid, leefbaarheid en duurzame infrastructuur geen garantie biedt. Het wordt tijd dat de gemeente aansprakelijk wordt gemaakt op haar mooi verwoorde coalitieakkoorden: van “samen stad maken” tot “de rafelranden beschermen” tot “klimaatbestendig bouwen”. In haar omgevingsvisie 2050 schrijft de gemeente dat ze op dit moment “experimenteren en onderzoeken hoe vrije ruimte op de langere termijn een vast onderdeel kan worden in de planvorming van de stad” en dat ze het voornemen heeft “om in Amsterdam ruimte te maken voor een grote experimentele woon-werkgemeenschap.”

Volgens mij biedt de Baaiuurt de noodzakelijke en uitgelezen kans om dit te realiseren door en voor de stad. Zodoende de visie van Het Baaiuurt Collectief: een permanente rafelbuurt in collectief eigendom, dynamisch en experimenteel ontwikkeld in relatie met gemeenschap en natuur. De woorden liggen voor ons klaar. Nu is het moment om de handen ineen te slaan voor het bewerkstelligen van ander beleid, want het is nu wel duidelijk dat de gemeente die kans maar al te makkelijk links laat liggen. We hebben tot het tweede kwartaal van 2024 de tijd om een stok tussen de spaken van de huidige planvorming te steken.

Meedoen? Meld je aan op **hetbaaiuurtcollectief.org**

PVV wint verkiezingen Er breken harde tijden aan

De verkiezingen voor de Tweede Kamer van 22 november 2023

werden door de PVV gewonnen: zij werd met 37 van de 150 zetels de

grootste partij. Behoorlijk rampzalig, want de PVV staat voor islamofobie, vreemdelingenhaat, hetze, nationalisme en conservatisme.

Groot feest voor Poetin, Trump, Le Pen, Orban en Netanyahu.

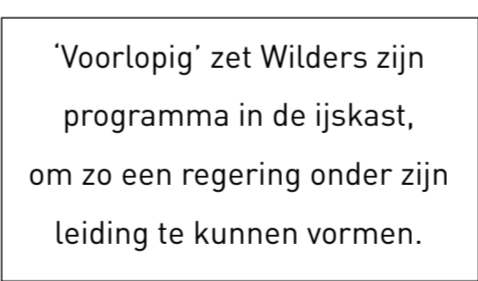

PVV heeft de macht?

Gelukkig niet. *Ze* is weliswaar de grootste partij geworden, maar in Nederland geldt bij de regeringsvorming niet het principe van *‘the winner takes it all’*. In het verleden is het vaker voorgekomen dat de grootste partij niet in de regering kwam.

Weg met de grondwet, de rechtstaat, mensenrechten en democratie

Het programma van de PVV is duidelijk: *ze* verwerpen de principes van de rechtstaat (principes als: iedereen gelijk behandelen, scheiding van de machten – regering, 2e kamer, 1e kamer, rechtelijke macht, controle en verantwoording) de grondwet, humanitaire waarden, internationale verdragen en democratische principes. ‘Voorlopig’ zet Wilders zijn programma in de ijskast, om zo een regering onder zijn leiding te kunnen vormen. Ondertussen voert hij zijn hetze tegen asielzoekers, met steun van VVD, NSC en BBB door.

Rechte partijen kruipen door het stof voor Wilders

Geert Wilders hoefde niets te doen om de grootste partij te worden. De VVD liet het kabinet Rutte IV vallen op de ‘spreidingswet’, het voorstel van VVD-staatssecretaris Eric v/d Burg om gemeenten te verplichten

om asielzoekers met een verblijfsstatus op te

vangen. Daarmee was de toon van vreemdelingenhaat gezet. De NSC ging er nog eens overheen door in de verkiezingscampagne de beperking van migratie tot hoofdonderwerp te maken. Waarmee ze de PVV, kampioen vreemdelingenhaat, tot ‘gewone’ partij maakten en de verkiezingswinst bezorgden. Vervolgens weten VVD, NSC en BBB niet hoe ze genoeg door het stof kunnen gaan om Wilders te *pleasen*. Zo ontstond in feite in de 2e week van december al een kabinet Wilders 1 toen de VVD een motie tegen het demissionaire kabinet Rutte IV indiende. Ook weer met als aanleiding: de spreidingswet. Kennelijk is de mensonterende situatie van asielzoekers nog niet erg genoeg. In veel opzichten was de motie absurd want een hele reeks principes van de rechtstaat werden aan de laars gelapt, opgeroepen wordt uit internationale verdragen te stappen en aanpassing van de grondwet op de agenda gezet. Kortom, het PVV programma wordt al uitgevoerd nog voor er officieel een kabinet Wilders is.

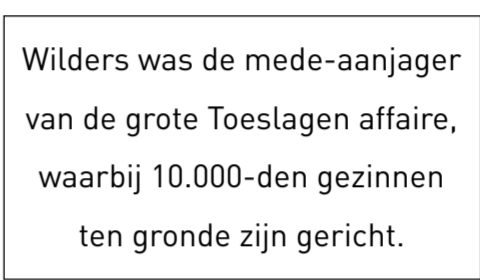
Als klap op de vuurpijl werd PVV-er Martin Bosman, een groot voorstander van de apartheid zoals die in Zuid-Afrika was, en vrij openlijk racist, door de rechtse meerderheid tot voorzitter van de Tweede Kamer gekozen.

PVV: sociaal of vreemdelingenhaat?

Net als Pim Fortuyn destijds werpt Wilders zich op als redder van de verzorgingsstaat. Maar terwijl Fortuyn een brede verzorgingsstaat voor ogen had komt Wilders niet verder dan het meer sociaal maken van delen van de volkshuisvesting en de (gezondheids)zorg. Belangrijk, maar veel te mager. Erger nog: Wilders wil juist delen van de verzorgingsstaat verder afbreken: hij wil mensen

die van een uitkering afhankelijk zijn harder gaan aanpakken door een zeer strenge fraude-aanpak te organiseren. Niet zo gek, want Wilders was de mede-aanjager van de grote Toeslagen affaire, waarbij 10.000-den gezinnen ten gronde zijn gericht. Hij eiste, gesteund door een Telegraaf hetze, een *zero-tolerance* beleid voor mensen met een Kinderopvang-toeslag die misschien fraude pleegden.

Hij kreeg zijn zin en zelden werd een groep mensen met een laag inkomen zo hard genaaid.

Gelukkig hadden we Omtzigt die onthulde hoe de regering van VVD-PvdA-D66 dit op een bijna misdadige manier uitvoerde. En nu dreigt diezelfde Omtzigt akkoord te gaan met de keiharde fraude-aanpak van uitkeringsgerechtigden die Wilders eist.... De kampioen van de vreemdelingenhaat (“minder, minder, minder”) kon een sociaal gezicht opzetten, terwijl de andere rechte partijen zijn hoofdonderwerp, vreemdelingenhaat, goed verkochten. Of de PVV in staat is om een serieus sociaal-economisch programma te realiseren is zeer de vraag. Of wil ze dat niet echt en is het vooral een alibi is voor chaos, angst en haat; de Trump-cocktail?

Waarom stemmen mensen PVV?

Omdat ze een pesthekel aan Rutte hebben. Omdat ze elke regering en de elite van politiek, cultuur en bedrijfsleven haten. Omdat ze bang zijn voor de islam. Omdat ze vinden dat Nederland geen asielzoekers / vluchtelingen meer moet opvangen. Omdat ze vinden dat en te veel migranten zijn. Omdat ze bang zijn voor niet-witte mensen. Omdat ze vinden dat buitenlanders niet meer in Nederland mogen werken en wonen. Omdat ze vreemdelingen haten. Omdat ze uit de EU willen, weer echte grenzen om Nederland en een eigen munt. Omdat ze lekker willen fokken. Omdat ze bang zijn voor de toekomst. En terug willen naar Nederland, van toen het nog allemaal ‘goed’ was.

AMSTERDAM ALTERNATIVE ONLINE

WWW.AMSTERDAMALTERNATIVE.NL

WWW.AMSTERDAMALTERNATIVE.NL

En links? De woede en boosheid over 4 kabinetten Rutte konden zich niet op een linkse manier uiten; er was slechts ‘braaf links’. Een aansprekend radicaal links alternatief voor Rutte was er niet. Een perspectief om uit deze politieke ellende te komen; een radicaal humanistisch, solidair, collectief, anti-kapitalistisch perspectief dat brede lagen van de bevolking aanspreekt. Waarin voor racisme en vreemdelingenhaat geen plaats is.

Waarbij de woede en onvrede van de bevolking serieus genomen wordt, niet meteen in een hokje wordt gezet. Radicale aanklachten tegen de groeiende armoede en rijkdom, de onzekerheid, de miljarden fossiele subsidies, de energie armoede, de woningnood en de gezondheidszorg. En oplossingen die aanspreken: mega investeringen in isolatie van huurwoningen, gratis openbaar vervoer (voor mensen met een laag inkomen), ont-eigen de huisjesmelkers, stop de absurde marktwerking in de zorg, werkgevers en uitzendbureau’s die arbeidsmigranten uitbuiten direct arresteren. En ga zo maar door. Maar de woede gaat niet alleen over concrete onderwerpen, het gaat vaak veel meer over het gevoel niet serieus genomen te worden, over de taal van de (links-liberale en rechts-liberale) elite die het altijd beter weet en ons gaat vertellen wat we moeten doen. *Fuck it!*

Een heldere taal is nodig, duidelijk maar ook bescheiden, vol woede, empathie en levens-lust.

Politieke strijd is aanvallen en verdedigen

Het zal ook moeten gaan over hoe wij ons te-weer gaan stellen tegen de afbraak, intimidatie en bedreigingen die waarschijnlijk vanuit de grootste partij van Nederland op ons afkomen. En niet alleen op ons, maar vooral op de armste en kwetsbaarste groepen in de samenleving.

Er breken harde tijden aan

Music tip top 6

Picked with care but you have to do the judging yourself. Tips and links to new releases are always welcome, please mail tips to: music@amsterdamalternative.nl.

Amsterdam Alternative has a playlist on Spotify that is updated on a regular basis and a Soundcloud + dedicated page on our website with DJ mixes, Podcasts and Audio recordings of discussion nights. Find the links at the top right of our website.

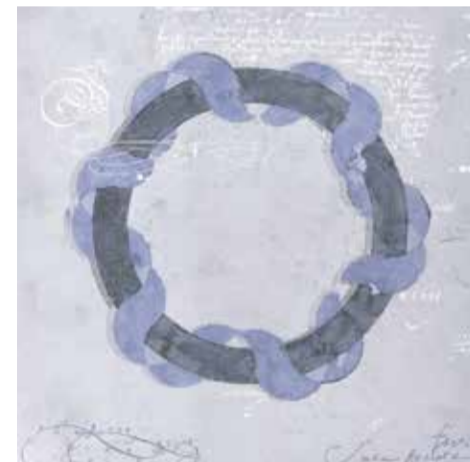
Boddika
Unreleased Tracks

Label: Nonplus records
Release date: September 2023
Genre: Techno, Electronica
Format: Digital

Distant Echoes
Passerella II

Label: Counterchange
Release date: 20 October 2023
Genre: Electronica
Format: Digital

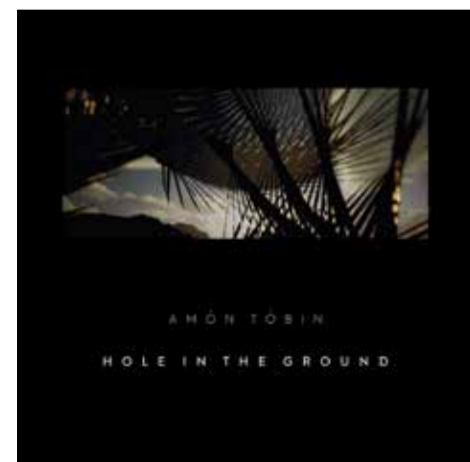
TSVI
Stella Remota

Label:
Release date: 1 November 2023
Genre: Electronica
Format Digital

Ma Sha
Elastik EP

Label: Nervous Horizon
Release date: 27 October 2023
Genre: Bass, Electronica
Format: Digital

Amon Tobin
Hole in the Ground

Label: Nomark
Release date: 8 September 2023
Genre: Electronica, cinematic
Format: Digital

Stoor (Many different artist collaborations)
Stay Home Soundsystem Compilation

Label: StoorS
Release date: 20 November 2023
Genre: Techno, Electronica
Format: Vinyl and Digital

A call for peace

It took me a long time to even start writing this text. It is really hard for me, and I am also afraid of doing so. I don't know what to say or where to start, but these times call for action, and for standing up for what one believes in.

But what do I believe in? It's a question I've kept asking myself, especially after the 7th of October 2023, a day that changed my life dramatically. There are no words to describe what happened that day, so I won't try to do that. All I can do is to tell my personal story. I'm German and my boyfriend is Israeli. For two years we have been living in Europe together, in the countries that would grant him a visa. We met abroad and have discussed politics ever since we met. It is a constant debate between us and although our backgrounds differ as well as our standpoints, deep inside we share the same fundamental values and beliefs: peace and freedom for everyone and an end to the suppression of the Palestinian people.

The political situation in the Middle East is so complex and complicated that I can't form a stance about it. There are many things that I can and will never understand. Again, all I can do is to tell what has happened to me. My boyfriend lost his best friend in the fighting. Omri Amir was 25 years young and wanted to start studying law and politics this fall semester. He was killed in battle. Like so many others. Through bombs, air strikes, drones, or guns. The ways to end a human life are countless.

The day Omri was killed, our world collapsed. I have two friends that I love dearly and who were called in as reserves to the border with Gaza, Matan and Guy. Guy says that if he makes it out alive, he wants to go climb in Thailand. Matan wants to go to South America. I love them both so dearly and at the same time I detest what they are going to do.

This conflict has been going on for so long. It has caused government breakdown, international boycotts, terror attacks, and radicalization. But most importantly, it has cost so many lives.

The world is taking sides, the polarization around me is intense and everyone has something to say about whom to blame for what. This conflict has caused so many deaths, so much pain, and so much hatred that I cannot describe it in words. It is horrible what is happening in Gaza and the situation gets worse and worse every day.

I understand that taking sides is a natural instinct in confusing situations like this, people long for classification, to know who is good and who is bad, and to stand on the right side. However, this often leads to increased

polarization and brings us further away from each other, eventually creating more hate, blame, and violence.

I know peace is not the easiest solution. It might seem naïve, wrong, or impossible, but in situations like these, I believe it is the only way forward. Instead of fighting for one side and increasing hatred of the other, we should stand together, as Europeans, as Jews, as Muslims, as Palestinian and Israelis, as human beings of this world, and give peace a chance. Only by laying down the weapons and ceasing the fire can we reach a world in which both Israeli and Palestinian children can play. A world in which everyone can live free and peaceful.

I guess this is what I believe in: a world in which we, as hard and impossible as it might seem, can stop the violence via peaceful means and stand up together for peace.

Standing up for peace in no way means to stay silent! The group "de Vredeswandering" organized a walk on Sunday the 29th of October 2023 to create room for collective feelings of connection and humanity. The organizations "Doctors of Peace", "The Hague Peace Projects", and "Peace SOS" met with political advisors of the Tweede Kamer to discuss and to urge the politicians to stop the bombing and to work for peace in the Middle East. The incredible "Women of The Sun" and "Women Wage Peace" have published a position paper in which both Palestinian and Israeli women unitedly call for an end of this war and for peace. The peace organization "PAX" arranged a peace blockade as part of the Climate Protest on the 12th of November, and there was a vigil for Gaza on November 5th in Amsterdam.

I believe that the only way to create a world in which all children can play is by giving peace a chance, because, to put it in Gandhi's words, if we continue to live by an eye for an eye, the world will soon be blind.

If you are ready to join the peace movement, here are some organizations:

Standing Together
standing-together.org/en
Peace SOS
peacesos.nl
The Hague Peace Projects
thehaguepeace.org/site
PAX
paxforpeace.nl/who-we-are
Women of The Sun
womensun.org/about-women-of-the-sun
De Vredeswandering
devredeswandering.nl
Women Wage Peace
womenwagepeace.org.il/en

De wraak van 'de andere helft': lessen uit Nederland

En weer hadden de opiniepeilers het mis. Weer barstte de verontwaardiging los bij de kletsende klasse. Weer ondernamen verslaggevers faux-etnografische excursies naar de plaatsen waar 'de andere helft' woonde, om verklaringen te vinden voor hun onverantwoordelijke stemgedrag. Opnieuw werden clips van interviews met kiezers genadeloos belachelijk gemaakt op de sociale media door de academisch gecertificeerden. Weer werden oproepen tot het inperken van democratische burgerschapsrechten geuit door de bevoorrechtten. En opnieuw beschuldigde de centristische partijen, die hadden gekokt en verloren, de kiezers van racisme om de pijnlijke taak van het onder ogen zien van hun eigen medeplichtigheid te vermijden.

Dit is allemaal bekend terrein. Want dit is het verhaal van Brexit, Trump en de gele hesjes in Frankrijk. Maar ook van Fortuyn 2002, Baudet 2019, BBB eerder dit jaar - ongelof gevolgd door morele verontwaardiging, gebaseerd op een misplaatst vermoeden van centristische onschuld.

Niets is minder waar. We kunnen hier putten uit een schat aan onderzoek dat betrekking heeft op het Europa van na de bezuinigingen. De verklaring is eenvoudig: bezuinigingen leiden tot ontberingen, vooral voor de armen, wat weer leidt tot stemmen voor de extremen aan beide zijden van het politieke spectrum.

Het Nederlandse geval past perfect. Sinds 2010 heeft de Nederlandse regering meedogenloos bezuinigd. Het resultaat was de langste recessie in de geschiedenis van Nederland, langer zelfs dan die van de jaren twintig. En zoals altijd werden de armen veel harder getroffen dan de rijken. Uit gegevens blijkt dat het armste deciel er sinds 1980 slechts tien procent op vooruit is gegaan in besteedbaar inkomen, terwijl de rijkste tien procent er vijftig procent op vooruit is gegaan.

Bovendien kwamen deze lange bezuinigingsjaren vlak na een van de meest grondige neoliberale *makeovers* in Europa. Van een verzorgingsstaat met een niveau van overheidsuitgaven begin jaren zeventig van Zweedse omvang, werd Nederland in slechts veertig jaar getransformeerd in een gebrekkige verzorgingsstaat naar Anglo-Amerikaanse snit.

Nergens in Europa zijn openbare diensten een gelukkiger jachtterrein geworden voor Anglo-Amerikaanse financiers dan in Nederland, waar Blackstone grote stukken sociale woning-

bouw heeft opgekocht, *private equity* kinderopvang en tandarts- en huisartspraktijken, en Australische infrastructuurfondsen datacenters, parkeerplaatsen en nutsvoorzieningen.

De resultaten voor de basiseconomie waren bedroevend, vooral op het platteland waar scholen, ziekenhuizen, ouderenzorg en bushaltes meedogenloos werden wegbezuinigd. En zoals we sommige PVV-stemmers na de verkiezingen hebben horen zeggen: de uitholling van de basiseconomie was cruciaal voor hun stemgedrag.

Zoals we sommige PVV-stemmers na de verkiezingen hebben horen zeggen: de uitholling van de basiseconomie was cruciaal voor hun stemgedrag.

Maar dat gold ook voor het ontbreken van alternatieven. De besluiten om een neoliberaal utopia te construeren en om ondoordachte tekortreductie na te streven waren niet alleen die van de VVD van de heer Rutte, maar werden gesteund door elke centumpartij.

De neoliberale *makeover* van Nederland begon eind jaren tachtig en werd gesteund door de christendemocraten van het CDA en de sociaaldemocraten van de PvdA. Hetzelfde gold voor de verdieping van het neoliberalisme in de jaren negentig. Dit keer waren het de liberaal-conservatieven van de VVD samen met de sociaal-liberalen van D66 en, opnieuw, de sociaal-democraten van de PvdA die het herontwerp deden.

Zo was het ook met de misplaatste bezuinigingsdrift van het afgelopen decennium. De eerste regering van Rutte bestond uit een coalitie van het CDA, gesteund door de PVV van Wilders. Toen Wilders de stekker eruit trok omdat hij verdere bezuinigingen niet kon verdragen (!), namen Groen-Links, D66 en de progressieve christendemocraten van de CU het over. De genadeslag kwam in 2012 toen de VVD van Rutte samen met de PvdA de staatsuitgaven met bijna veertig miljard euro terugschroefde. Allen waren dus betrokken, allen waren verantwoordelijk. En

aan allen mocht het lot van de armen en kwetsbaren dus niet toevertrouwd worden.

Bovendien hadden opeenvolgende Nederlandse regeringen de verantwoordelijkheid voor de buitensporige ecologische voetafdruk van de Nederlandse voedsel- en energieproducenten volledig op de schouders van de huishoudens gelegd. Miljarden euro's aan indirecte en impliciete subsidies voor piekvervuilers gingen gepaard met steeds luidere morele oproepen aan burgers om hun voetafdruk te verkleinen. De toegang tot groene technologieën (elektrische auto's, zonnepanelen, warmtepompen) werd echter verscholen achter subsidieregelingen die aanzienlijke spaartegoeden vereisten om ze aan te vragen.

Het gevolg was een opvallend voorbeeld van omgekeerde solidariteit: de financiële lasten waren voor de armen terwijl de rijken er met de winst vandoor gingen. Maar het veranderde de energietransitie ook in een eliteproject, dat steeds meer onderhevig werd aan dezelfde dynamiek als identiteitskwesties. Net zoals *woke* voornaamwoorden een lakmoesproef werden voor politieke progressiviteit, zo was het ook met demonstraties van groen bewustzijn: deugdzaamheid uitdragen door de rijken om de armen te kleineren.

Als je dit bij elkaar optelt, wordt het begrijpelijk waarom kiezers de politieke voorstellen van het centrum massaal afwezen zodra de tijdelijke deken over politieke strijd die de twee lange covid-jaren waren, werd weggetrokken. Op 22 november verloren de coalitiepartijen bijna de helft van hun eerdere electorale steun, terwijl GroenLinks/PvdA onder leiding van Frans Timmermans, dat nog steeds campagne voerde in de schaduw van hun eerdere neoliberalisme, er niet in slaagde om de ontevreden kiezers op te dwelen. In plaats daarvan koos 'de andere helft' voor de PVV van Wilders, volgens hen de enige partij met voldoende shock value om de elite angst aan te jagen.

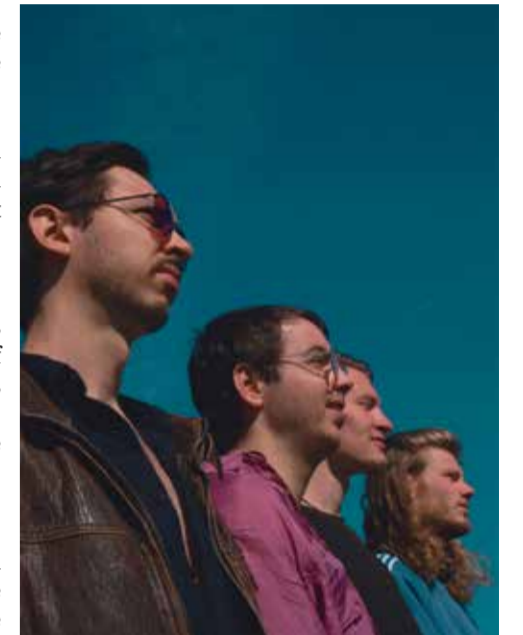
De lessen uit dit droevige verhaal van klasverraad liggen voor de hand:

1. Herontwerp de basiseconomie rond de werkelijke behoeften van burgers, en schop het nieuwe publieke management en de financiële agenten uit de publieke diensten;
2. Start een groen beleid met zware investeringen in de huisvesting van de armen en geëlektrificeerd openbaar vervoer;
3. Stop met het beledigen van cultureel conservatieve kiezers over hun onwil om de laatste taalkundige mode over te nemen die ontwikkeld is aan de in de VS gevestigde Ivy League-universiteiten;
4. Begin te experimenteren met directe democratische manieren van collectieve besluitvorming (referenda, burgerraden, mini-publieken) rond nefaste problemen zoals de stikstofcrisis, de energietransitie of de proteïnetransitie, aangezien algemene verkiezingen regeringen niet voldoende legitimiteit verlenen om het soort grootschalige interventies te ondernemen die nodig zijn om deze problemen aan te pakken.

Alles is beter dan het huidige gemakzuchtige handenwringen over het vermeende racisme van populistische kiezers.

Ewald Engelen is hoogleraar financiële geografie aan de universiteit van Amsterdam, co-auteur van *After the Great Complacency* en betrokken bij het basiseconomie-project van Karel Williams en Julie Froud.

Live at our place Monthly concerts by Treehouse resident musicians

Live at our Place is a series of monthly intimate concerts organised by Treehouse NDSM to give a stage to its musicians-in-residence. For each edition, our industrial Pavilion building turns into the musicians' own living room. By also offering drinks and vegan snacks prepared by our in-house chef, visitors will feel like they have stepped into a gathering with friends.

A large number of our residents are musicians and audiovisual artists. Live at our Place is the result of our desire to tap into the immense diversity of musical talent we have in our community, and add to it a live experience that the audience would not have in just any other venue. Treehouse NDSM is an open and friendly space where visitors are welcomed to enter and walk around, and we want to highlight these unique characteristics during the Live at Our Place series. We invite you to our place, grab a drink and a bite, sit on the couch (or dance!), and enjoy the tunes that our musicians are working on during their stay at Treehouse NDSM.

Winter dates & Line up
January 8th at 20h | Live at our Place: Govreen / Sever + Massimo Imperatore Trio | Contemporary Jazz. Tickets
February 17th at 20h | Live at our Place: Jaro [EP Release] + Talee | Indie Electronic / Romantic New Wave.

About Treehouse NDSM
Treehouse NDSM is an arts incubator located in Amsterdam's creative heart. Our goal is to foster the growth of creatives from diverse disciplines and help them bring their projects to life. We do this by offering 105 individual and affordable studios for rent, access to exhibition and performance spaces, and the opportunity of being part of a vibrant artistic community.

BOEKIE WOOKIE & FRIENDS
12.01.24 until 23.02.24

A manifestation with a huge functioning artists' bookshop, installations, many performances, readings and concerts.

Arti et Amicitiae
Rokin 112, Amsterdam

With: Henriëtte van Egten, Rúna Thorkelsdóttir, Jan Voss (the ones who run Boekie Wookie) and Freddie Beckmans, Jaap Blonk, Hugo Bonamin, Simon Cutts + Erica Van Horn, Eggert Einarrson, Pieter Holstein, Els ter Horst, Babeth van Loo, Rob Renout, Adalheidur S. Eysteinsdóttir, Donald Gardner + Maria Barnas, Michael Gibbs, Eva Gonggrijp, Malcolm Green, Kristján Gudmundsson, Sigurdur Gudmundsson, Hrafnhildur Helgadóttir, Brynjar Helgason, Dorothy Iannone, Hildur Elísa Jónsdóttir, Erik Kessels, King og Bong, Emily Koecken, Tóta Kolbeinsdóttir, Pétur Kristjánsson, Nico Lootsma, Pétur Magnússon, Raoul Marroquin, Philippe McInyre, Ann Noël, Oey Tjeng Sit, Pascal Plantinga, Gerrit Jan de Rook, Oliver Ross + Simon Starke, Björn Roth, Dieter Roth, Joseph Sassoon Semah, Arnlfótur Sigurdsson, Kristján Thorlacius Finnsson, Arna Guðný Valsdóttir, Dick Verdult, Guido van der Werf, Henk Wijnen, Emmett Williams – and last, but certainly not least, everybody who has books in Boekie Wookie.

Boekie Wookie at Berenstraat 16 will close at the end of December.

From March 2024 Boekie Wookie will open their new shop at Geldersekade 39, 1011EJ Amsterdam.

The manifestation is made possible by:

ZID Theater tijdens het Nationaal Theaterweekend 2024

Drie multidisciplinaire voorstellingen te zien bij het ZID Theater in de Amsterdamse Kolenkitbuurt tijdens het Nationaal Theaterweekend op 26, 27 en 28 januari 2024

ZID Theater maakt multidisciplinaire voorstellingen met heel diverse talenten, en is tegelijkertijd ook een podium voor deze voorstellingen en voor producties van andere, gelijkgestemde makers. We hebben daarom besloten om voor de tweede keer onze deuren te openen voor het landelijke Nationaal Theaterweekend.

Wat kunt u bij ZID zien?

Op vrijdag 26 januari (aanvang 20.00 uur): de première van twee voorstellingen: *Circels* van Issam Zemmouri en Zaher Hamzat en *Not Only One* van Nivin Baranbo. Een dynamische *double bill* met dans en theater, waarin de makers hun tradities en hun toekomstbeeld met elkaar verbinden.

Op zaterdag 27 januari (aanvang 20.00 uur): de locatievoorstelling *Re-Dreams*, waarin het publiek meegenomen wordt op een zintuiglijke reis door diverse ruimtes van Broedplaats Bouw. De voortelling speelt in op onverwachte ontmoetingen en dynamische scènes van een grote cast acteurs en dansers.

Op zondag 28 januari (aanvang 17.00 uur): de collage-voorstelling *Roots & Wings*, die bestaat uit 6 scènes van elk 10 minuten; gemaakt en gespeeld door zes jonge performers van wie drie uit Nederland en drie uit België, in samenwerking met kunstenaarorganisatie Madam Fortuna uit Antwerpen. De voorstelling verbeeldt eigen interpretaties van het thema *Roots & Wings*.

Het Nationaal Theaterweekend is een groot, landelijke evenement. ZID neemt hieraan deel om de aandacht te vestigen op het feit dat het belangrijk is om juist hier, aan de rand van Amsterdam in de Kolenkitbuurt, artistieke producties aan te bieden.

“Toegankelijke ruimten voor kunst en cultuur, zoals in Broedplaats Bouw, waarin wij zijn gevestigd, zijn bruisende plekken waar iedereen welkom is,” aldus Karolina Spaic van ZID. De multidisciplinaire voorstellingen van ZID zijn fysiek en associatief, met acteurs, dansers en muzikanten van verschillende culturele achtergronden en gender.

Spaic: “Diversiteit zit in ons DNA, want ZID is een plek waar jonge kunstenaars en alle andere generaties die behoren tot een divers en internationaal klimaat, samenkomen. We willen graag dat mensen die ons nog niet

kennen naar een van de voorstellingen komen, zodat ook zij kunnen ervaren wat onze makers, gasten en publiek vaak zeggen: ZID Theater zorgt ervoor dat ik me thuis voel.”

Rond elke voorstelling is er een randprogrammering en ruime gelegenheid om de makers te ontmoeten en met hen in gesprek te gaan.

Praktisch:

Locatie: ZID Theater
De Roos van Dekamaweg 1, Amsterdam
Tickets en info: www.zidtheater.nl

Over ZID Theater:

ZID is een culturele organisatie, producent van het jaarlijkse internationale ExploreZ Festival en een podium in Amsterdam. ZID maakt multidisciplinaire voorstellingen door co-creatie met makers, improvisatie, fysieke training en storytelling. Regisseur Karolina Spaic en acteur/trainer Sebo Bakker leiden ZID vanuit de overtuiging dat kunst een afspiegeling moet zijn van de maatschappij en de wereld waarin we leven. Hun werk is diepgeworteld in de grootstedelijke dynamiek en transformeert actuele thema's naar hedendaagse multidisciplinaire voorstellingen, gemaakt met een divers team met roots in verschillende landen en kunstdisciplines. ZID opereert in Amsterdam, Nederland en internationaal; producties zijn en waren te zien in verschillende Europese landen, en ook in Afrika, Zuid-Amerika, de VS, Rusland en het Midden-Oosten. Voor haar werk heeft ZID verschillende prijzen ontvangen. Karolina Spaic, directeur van ZID, werd in 2020 benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

A series about practical anarchism in the minuscule details

Part 1: A BTS for young makers:

guided by Anarchist Thought, Hotel Mokum, and Inner Work

Disclaimer about the purpose of this series: Throughout working on art independently, I continuously yearned for a ‘behind-the-scenes’ look from other makers. Authentic, real, practical advice and sharing of thoughts would alleviate my anxiety about taking a step against all the social conditioning that has kept me in a state of mediocrity and in-between worlds so far. Reddit didn’t prove to be able to answer all my questions. Instead, I am seeking out makers loosely connected to anarchist thought that inspires me, and hope for an authentic and honest conversation about practicalities, struggles, controversialities and vulnerable emotional processes. All this, in the hopes that those who don’t find that the artistic life comes naturally enjoy it.

Additionally, I feel like writing something once in a while that is not so up-tight, something entertaining and light. Let’s get started and don’t forget: Yannesh’s new documentary *Hotel Mokum*, which inspired this conversation, is out! Go watch it.

Since we got the news of the eviction of our community, the ZZW, a few friends and I have been busy working on a DIY documentary. It’s about our house, our community, and our island, a great immortalisation of our micro-universe. The news of the eviction, funnily enough, ended up being the push we needed to self-emancipate creatively from a debilitating creative rut. A happy occurrence, but one that is not exempt from pressure to do things right. We are not just colleagues, but friends, and our documentary is not just the next hot story, but a total passion project. On top of that, we also started clueless. We had no idea what we were doing, no expertise and little know-how. But screw it – this is how all makers start, right? I had a conversation with Yannesh Meijman about his process as a filmmaker with experience in DIY and professional filmmaking, embodied politics and ideological rigidity.

Anarchist thought has served me as a practical moral compass that guides me through my daily life instead of a dry political theory about how the masses should function. Self-organization, our natural ability to take responsibility, the collective good, the inherent value of a life independent from what they contribute to the production chain, as well as meaning through community are principles that guide me through structural and emotional questions alike. What I always imagined, was to embody these ideals

in my creative practice. I imagined making every decision together, for role divisions to stay fluid, and of course – let it remain completely DIY.

I was surprised to quickly find myself overwhelmed with the task of embodying these principles. Questions about intellectual ownership started to arise. I realized that my possessive nature over my ideas does not fit into the story I want to tell. I was wondering how I should navigate feelings about money, profit, unpaid labour and exhaustion. We are telling a story about community efforts, about ideas of collective existence. How can we work in a way that doesn’t turn a passion project into navel-gaze-land?

The idea of a fluid role division quickly turned out to be impractical and confusing, yet I was anxious about deciding which of us should be the director. After all, we co-created the idea for the film, and in my head, I felt like making a role division would quickly create a hierarchy. How do you talk business with friends, without coming off as a total jerk? Whilst I am floating in a cloud full of vague ideological questions, Yannesh cuts to the chase.

Instead of looking at the role divisions as a hierarchy, he chose to be inspired by the structure of a football team

He tells me a bit about his beginnings with *Radio Voorwaarts*, a DIY short film created by his friend group about an alternative community’s final night of existence. Instead of looking at the role divisions as a hierarchy, he chose to be inspired by the structure of a football team (if you watch the collective documentary, *Hotel Mokum*, you’ll notice the Easter egg). Use people’s strengths as orientation, and see the different roles as part of the bigger picture. This later also proved useful in direct action: “By filmmaking, we learned how to self-organize,” he shares. Some people are good at picking locks. Some people know how to fix a toilet. Others have a passion for writing public statements. Everyone is good at something, and if you work as a team, you can complement each other with your strengths.

Later, the conversation I was worried about having was solved in a pretty wholesome way. To be honest, I had nightmarish visions of a huge egomaniac battle where everyone stepped over each other to score the director role. Don’t get me wrong, my friends are lovely: you might call this a projection.

Instead, we all shared what we thought the strengths of the person next to us were. The roles we were meant to take on revealed themselves to us quite naturally. I am sharing this because it is a pretty sweet example, but also because it shows that your practical interpretation of a value set is bound to change. I took the value of non-hierarchical pretty literally, but practically this took away a big chunk of the chance to bring our project to fruition. We still try to make decisions with the consensus principle, but also trust in each other’s unique inherent talents.

As you might have noticed, working with a group of friends is something that we both have in common. It is perhaps the first lesson that I heard about the big and scary world of professional work: don’t mix business and pleasure. Maybe my carefully arranged Mikado construction of friendships ends up collapsing, but so far, I feel like this is some pretty bad advice. By pure luck, I stumbled across communities who have embraced the principles of the collective in their private and professional lives and chose not to follow this advice, in my opinion with great success. To be completely transparent, *Radio Voorwaarts* was one of the first groups that evoked a real sense of jealousy in me. I remember watching their first film and hearing through the grapevine that it was made by a bunch of students like myself, and that they were all friends. How did they make this movie? How did they finance it, and how did they organize themselves?

For Yannesh, friendships were one of the most fundamental factors in committing to an independent project with no real security and in bringing his first project to completion. In the end, it takes bravery to commit to a project for a full year, and it’s easier when you have friends around that cultivate a sense of courage to do so.

Whilst it might sometimes lead to more emotional confrontation and messiness, it has also enriched my friendships in the long term. It’s nice to birth an idea together, it gives your connections some substance, the creation of micro universes. And it makes the workplace a more conscious place when you apply principles of community to it: care and reflection.

In terms of inner work, taking yourself seriously as an artist can be a pretty big one. It’s the leading red thread for many struggles of an independent project: whether that is writing funds or fighting for the pay that you deserve.

Yannesh is sure: “People underestimate themselves.” This resonates with me. Many of these tasks, such as writing funding for example, simply don’t happen because people are hit with a particularly nasty truckload of imposter syndrome, Yannesh confirms, when reflecting on his first project. He is happy that he initially pushed the group to just go for it and see what happens – especially because they were successful in securing funding. In his

opinion, this proved to be essential in terms of professionalizing, and also being able to pay people for their work.

Let’s get to the more difficult subject of embodied politics... moving within the boundaries of a commercial system. Yannesh tells me that the subject of money is a big point of tension, in his career and activism. In general, he believes that political rigidity prevents activists from taking up space in an effective manner. For him, it is clear that taking up space, in spaces that do not align with the politics you represent, is perhaps even more important than “preaching to the choir.” This mindset is inherently intertwined with your attitude towards money. Yannesh doesn’t want his work to only be screened in squats; he celebrates the fact that a professional production company that also does commercial work, took on his project, and welcomed media outlets during direct actions. This attitude stands in stark contrast, with a lot of anarchist culture that we are positioning ourselves in. There can be a culture of distrust relating to anything that concerns money and to a certain extent its potential to corrupt the purity of our intentions. For me as well, even applying for funding is something that I am hesitant about. But I realize continuously that there is no way around the topic of money, and whilst it can corrupt, it can also liberate.

The red thread in all of Yannesh’s conclusions about the ‘collaboration’ with commercial spaces is the fact that he sees it as a chance to reappropriate the narrative – narratives that, without our input, will be spun regardless. It’s not without criticism that Yannesh and others have worked in this manner. Indeed, the “*Mokum Kraakt* phenomenon” was to mobilize via TikTok and Instagram, an absolute no-go before they came into being – indeed the use of mass surveillance technology for political gain can be a paradox in anarchist spaces.

It’s a question about which means serve the end, and as most are aware, opinions differ greatly. What purpose should our morals serve? Is effectivity more important than rigidity? It is an ever-evolving question. I don’t have the answers, but I do ask: why do we make a question about existential factors such as a taboo, served with a hefty dose of judgment? We both agree though: things can get murky quickly, and the appreciation for political groups that are rigid and ideal-bound is present. And what are the values taken over by the “masses” when anarchist practices become popular? But so are groups that are more flexible in their practice, and bring the ideas that we all value, to the masses.

The lesson I draw from this is that too much division and nitpicking are happening within an already fractured and injured community, and a culture of distrust within the community itself contributes towards that, sadly.

You need to make up your mind, on how to embody your politics, but surely, no way is perfect. And surely, whatever way you choose to do is better than staying inactive.

Are you an artist who would like to have a nice discussion regarding these evolving questions? Do you perhaps identify yourself as a politically rigid artist? Let’s have a conversation and put it out there for others to learn from.

Havenstraat: The Disappearing Soul of Amsterdam

Havenstraat. A still from *De Strijd om de Havenstraat*. © Ronald Olsthoorn.

The Havenstraat, located in the Oud-Zuid district of Amsterdam, looks rather quiet on a Winter morning. Only the first two buildings open their big tin doors and invite customers inside: a gigantic second-hand store, and a *gezellig* vintage clothing shop. The rest of the warehouses lining the street look almost deserted, tinged with rust and covered in graffiti art, begging the question: what stories hide behind this rough exterior?

Compared to the rest of Amsterdam, almost fully modernized, walking on Havenstraat teleports you to a different universe: dark brick buildings with tall white windows suddenly transform into a street made up of large, round, low warehouses. Therein lies Gideon Italiaander's thrift store, cluttered with vintage and second-hand objects, the vintage Kilo Store filled with eclectic clothing pieces, a harpsichord builder's business, the electric tramline museum, Arthur van Oest's special effects studio — and this is just the tip of the iceberg of Havenstraat's deep and complex character. Behind them is a quiet alley where old tram tracks cross, bordered by green grass, brush and a handful of mushrooms. Unfortunately, the vibrant imagery of Havenstraat could disappear at any moment due to the municipality's plans to evict the businesses, demolish the warehouses, and transform the area into a living area for 500 houses. As of today, the current planned eviction date is 6 March. However, since this date has long been moved around, some residents of Havenstraat take it with a grain of salt.

One of those residents is Arthur van Oest, an 81 year-old expert in special effects and explosives. Arthur was the first to come to the Havenstraat, when he opened his special effects business in one of the warehouses here in 1974. Walking into his spacious tin warehouse, every corner of the room is filled to the brim with different objects, banners, posters and movie props. Currently, Van Oest is taking his work slow but he is still very much active. In the morning that we speak to him, he is eagerly awaiting the delivery of a car which he will mimic the impact of bullets on. As we are invited into his office, scattered with personal items and old photos, one can already sense the extent of how special this space is to him. "It's like my second home," he says.

After half a century in the Havenstraat, van Oest's warehouse bears many stories and memories, almost writ into the building itself. He recounts the films he has worked on with pride, which include Steven Spielberg's *Empire of the Sun* and *Indiana Jones and The Last Crusade* and, most recently, Christopher Nolan's *Dunkirk*. "That was a lot of fun," he reminisces, "but now I'm not so interested in traveling for months. I do it slowly."

He says he first heard plans for its demolition merely a year after settling, in 1975

As the Havenstraat's oldest resident and the neighbourhood's de facto spokesperson for 25 years, van Oest is greatly familiar with the government's plans to convert the street into housing. He says he first heard plans for its demolition merely a year after settling, in 1975, and was responsible for talking with the municipality. "The government was saying for 50 years that we have to leave and they will build houses, but I don't know for whom." Van Oest continues, saying that the houses will not be affordable for the common Amsterdammer, only for the wealthy due to the high cost of redevelopment, exacerbating the housing crisis. When it comes to bureaucratic matters, he struggles to find the right words in English, but there is a clear throughline: "It's very stressful. It's frustrating, really." Since the municipality has been changing its plans for almost half a century, van Oest tries hard to balance the search for other locations with the disbelief that the street will be demolished anytime soon - the future of his "second home" hanging in the balance. "The government says that by the

sixth of March, everything has to be gone. That's impossible," he thinks. In order to ease the process, van Oest says that the Havenstraat team have hired a solicitor to write a letter to the municipality on their behalf about the *leegstand* (vacancy). For now, the only thing to do is wait.

Gideon Italiaander. A still from *De Strijd om de Havenstraat*. © Ronald Olsthoorn

Gideon Italiaander, on the other hand, is the Havenstraat's newest neighbor. He opened his second-hand shop business "Meivus" in one of the warehouses 14 years ago. Already when moving into the space, Italiaander was told that he could only stay for a maximum of one year. His buy-and-sell store is now home to a wide range of objects like simple cutlery, toys, clothes, furniture and books. His low prices invite everyone in the city, from trendy Gen-Z thrifters to older local Amsterdammers, to scavenge for hidden gems. Italiaander attends to all of his customers with a wide, warm smile on his face. Because his store is rather popular and busy, he invites us to join him behind the counter so that he can keep working with customers. He is very good at multitasking, he says. Upon meeting Italiaander, his peculiarly kind, charismatic and extroverted personality is obvious. Due to his store having resisted a decade of deadlines to vacate, Italiaander keeps a fairly positive outlook regarding the eviction. "Whatever the *gemeente* (municipality) says, I don't care anymore." The credibility has been lost after all the years spent in instability, and although they currently have the new eviction date of March 6th, he refuses to leave. "I'm not moving until I see the bulldozers at my door," he says, always with his distinct smile, making it hard to tell exactly to what extent he is joking or not. However, Italiaander still remains hopeful: "Maybe in another 10 years I will still be here." Nevertheless, Gideon Italiaander continues to run a very successful business, and always with a smile on his face.

© Michael Floor

In November of 2023, a documentary series was released named *"De Strijd om de Havenstraat"* (*The Battle for Havenstraat*), which placed the street back into the spotlight. Ronald Olsthoorn, a journalist at AT5 who created and directed the series, would pass

by the area often, wondering, "who are these people?". His fascination with the street, which started a couple years ago, eventually drove him to create the five episode docuseries over the last 18 months. For Olsthoorn, both the process of transforming the street into a living area and the people of Havenstraat are important.

All the politicians that I spoke with for my work in the recent years always said 'we're doing this to save the soul of the city'

He noticed that the residents and business-people of Havenstraat did not seem to be especially concerned with the current deadline for eviction in March. As the process has been extremely lengthy, people started diminishing the credibility eviction dates. "There's always an insecurity about whether they should leave or not," Olsthoorn adds. He also observed a mistrust towards the municipality and the types of houses they are going to build: "Are these going to be houses for the wealthy?" *De Strijd om de Havenstraat* also includes the perspective of the municipality on the issue. "All the politicians that I spoke with for my work in the recent years always said 'we're doing this to save the soul of the city,'" Olsthoorn recalls, and questions what they take for Amsterdam's soul. "You speak of the soul of Amsterdam. We call it classy and shabby next to each other," Olsthoorn says, and refers to the private expensive British school right next to Havenstraat.

Arthur van Oest does not think that the government cares about the city, as the officials seem to reside in different towns of the Netherlands altogether. He also believes that 100 percent of Amsterdammers want the Havenstraat to stay as it is. In response to the documentary, van Oest explains that people say that the street is the last of its kind, and hope for its survival. However, no real change is really being affected. As he expands, van Oest also rails against the modern style of new residential buildings through Amsterdam as "horrible" and rejects the idea of the Havenstraat looking like that. "There's no charm there," he laments, "it's all just buildings. It's awful," he adds, this time chuckling. For Olsthoorn, Havenstraat is representative of a broader conversation in Amsterdam. Not only of its great urban debates such as the housing crisis, gentrification and the relationship between the citizens and authorities, but also of the question of the soul of the city. "We need houses," he agrees, though he still reminds that "the city is more than houses alone." Olsthoorn is concerned that, if the municipality focuses solely on the development of housing, "we will just get another monoculture of people who are living in boxes." Remembering that culture and variety are crucial constituents of the city is "important for the living environment," he says. Ultimately, Olsthoorn hopes that the policy makers will begin to realize that more. "I hope I made a contribution to be more aware of that."

Envisioning Free Space Conference 18-19-20 January

In the forthcoming January of 2024, we eagerly anticipate the resurgence of the community-led and organized Envisioning Free Space (EFS) conference—a platform for collectively envisioning the intertwined future of our spatial and cultural landscapes.

Over three days, from dusk till dawn, Amsterdam's night-cultural and free spaces open their doors for workshops and talks wrapped in immersive experiences through sounds, visuals, and performances of urgency. This exploration brings together a diverse and interconnected community formed by artists, activists, urban changemakers, spatial pioneers, scientists, and, of course, you.

As we embark on this shared journey of imagination, EFS offers a perspective to nurture a more participatory future. The urgency underlying our collective visions propels us to explore innovative ways to safeguard and enhance access to space, transforming challenges into opportunities—in the face of contemporary political and societal crises.

Join us in January 2024 for a collaborative journey—a celebration of space, community, sound and creative resilience. Envisioning Free Space is more than a conference, it's a collective exploration, our overarching objective to fortify the resilience of the arts and cultural community.

For this gathering, we invite you to take part in the 3-day participatory journey:

Day 1: Thursday 18-01
Nightculture, spatial accessibility and active solidarity
Goal of the day: How can nightlife change the way we live in the daytime?
Reflect, unlearn, envision, exchange: on
> How can we make space for nightlife?
> Spatial justice: What is the essence of free space, and for whom?

> How can we enable and sustain access to space for culture in the inner city?
By delving into limitless horizons and echoes of spatial justice through diaspora narratives, we aim to explore these questions and many others that may arise along the way.

Day 2: Friday 19-01
How can we enable and sustain access to space?
Goal of the day: Cross-pollinating intersectional visions for enabling and sustaining access to space for the current and the next generation of cultural makers.
> How can we ensure the survival of free cultural spaces for present and future generations?
> How are our cultural free spaces pockets of imagination, actively gearing towards a circular/doughnut economy and fostering a just transition along their path?

Day 3: Saturday 20-01
The role of free space & the arts towards community resilience
Goal of the day: Strengthening the mycelium from the grassroots:
>What are tools, approaches when it comes to combating cultural censorship?
>How can we become more independent, less reliant on governmental funding?

Locations:
Galerie De Schans, Kanaal40, Stadstimmer-tuin, OT301, Het Groene veld

Full program on:
www.envisioningfree.space

Envisioning Free Space X Amsterdam Alternative Vrijdag 19 januari

Op vrijdag 19 januari organiseert Amsterdam Alternative in het kader van de Envisioning Free Space Conference een presentatie en discussie in de OT301 over Vrijplaatsen in collectief eigendom.

Presentatie en discussie over collectief eigendom aan de hand van de door Amsterdam Alternatieve gemaakt webdocu. www.collectiefegendom.nl

Programma

19:00-19:30: Deuren open
19:15-19:30: Danny Keen (Live ambient muziek)
19:30-19:35: Introductie
19:35-20:20: Presentatie webdocu, door Ivo Schmetz
20:20-20:25: Danny Keen (Live ambient muziek)
20:25-21:05: Panel 1: Vrijplaatsen over het nut van Collectief eigendom
Met gasten van: PlantageDok, OT301, OCCII, Het Domijn, ZZW rafelrand
21:05-21:15: Vrij Beton, Korte introductie door Ivo Schmetz
21:15-21:25: VrijCoop, Korte Introductie door Jan Geurtsen
21:25-21:30: Danny Keen (Live ambient muziek)
21:30-22:15: Panel 2: Realisatie toekomstige vrijplaatsen in collectief eigendom.
Met o.a. de Expeditie Vrije Ruimte
22:15-22:30: Slotwoord

OT301 (Overtoom 301, Amsterdam) // Gratis entree

After the presentation we will continue with a party called **Vrije Geest**. This party is a celebration of free spirits and free spaces. All artists on the line represent a free space in Amsterdam.

Line up:

22:30-22:45: **Danny Keen** - Live ambient music
22:45-23:30: **Mozes Meijer** (Ruigoord)
23:30-00:15: **DJ Superinca** (PlantageDok)
00:15-01:15: **DJ Andy Ex** (Zaal100)
01:15-02:00: **Human Form** - Live modular - (OT301)
02:00-03:00: **DJ Justin Case** (Amsterdam Alternative)

OT301 (Overtoom 301, Amsterdam) // Entrance €6 (presale) €7 (at the door)

De wereld volgens Fens

Het is de wens van iedere verzamelaar om het universum in een kast te kunnen stoppen. Zegt de een. Elke verzamelaar verlangt via het completeren van zijn collectie naar het opheffen van zijn eigen vergankelijkheid. Zegt de ander. Elke verzameling heeft zijn getal, twee kan voldoende zijn. Zegt Erik Fens, die zelf honderden albums vol knipsels heeft verzameld: *De Encyclopedie van de Wereld volgens Fens*.

Afgesleten zeeppjes, verweerde handschoenen, humanoïde flessen, bloemstillevens, foto's van bomen die door grazerken heen zijn gegroeid, foto's van staatshoofden die kinderen optillen, geplette vogelkooitjes, wastafelsteunen, druiprekken, kapotte glazen, ansichtkaarten met woestijnpanorama's, gedroogde sinaasappelschillen in spiraalvormen, bonbonnières met bladvormen, oranje pannen van email, etc. Erik Fens (1949), textiel- en papierrestaurateur annex beeldend kunstenaar, verzamelt met de bezetenheid van een Noach die de wereld van een zondvloed moet redden. Weekblad *Vrij Nederland* noemde hem ooit de 'metaverzamelaar' omdat hij ook verzamelingen verzamelt.

Wat is een verzamelaar? Iemand die een hoeveelheid dingen, feiten of ideeën onder één noemer wil brengen. De wiskundige is de meest abstracte verzamelaar: hij formuleert de schematische mogelijkheden (de platonische contouren) van elke bestaande verzameling. De *taxonomische* verzamelaar classificeert de dingen door ze een voor een te benoemen: Adam was de eerste naamgever, Linnaeus volgde in zijn kielzog. "De Heere God vormde uit de aardbodem alle dieren van het veld en alle vogels in de lucht, en bracht die bij Adam om te zien hoe hij ze noemen zou; en zoals Adam elk levend wezen noemen zou, zo zou zijn naam zijn" (Genesis 2: 19). Alles in de taxonomie krijgt zijn vaste plaats, afhankelijk van de criteria die bij de selectie worden gehanteerd. De *esthetische* verzamelaar maakt een subjectieve keuze uit hetgeen de wereld te bieden heeft en rangschikt objecten volgens een hoogstpersoonlijke normering. Zijn verzameling is onherhaalbaar, een kunstwerk. Aangezien Fens zich op een ander niveau met het verzamelen bezighoudt dan de wiskundige, taxonomische en esthetische verzamelaar, zullen we hem onderbrengen in de dunbevolkte categorie van de *filosofische* verzamelaar.

Het eerst dat opviel als je in Fens' Amsterdamse woning aan de Admiraal de Ruijter-

weg rondkeek, was de betrekkelijke waardeeloosheid van de door hem verzamelde voorwerpen. In zijn bibliotheek bevonden zich weliswaar dure, antiquarische boeken, en hij bezat enkele kunstwerken die gemaakt zijn door collega-kunstenaars, maar het grootste deel van zijn inboedel kwam rechtstreeks van de straat, van het Waterlooplein, van zolderopruiming en rommelwinkels. De objecten die hij zelf vervaardigde uit (onder meer) eierschalen en bananenschillen zijn er het bewijs van dat niets hem te nederig was. *Gefundenes Fressen* smaakt ook goed. Zijn manier van werken had te maken met recycling: zodra iets is afgedankt en daarmee zijn oorspronkelijke functie is kwijtgeraakt, heeft het zijn maagdelijkheid herwonnen en kon Fens het mee naar huis nemen om het opnieuw met betekenis te vullen door er een beeld van te maken. Om met Baudelaire te spreken: *Il ennoblit le sort des choses les plus viles*, hij veredelt de verachtelijkste zaken. Dit verklaart ook Fens' affiniteit met Rudy Kousbroek, die een scherp en humoristisch oog had voor veronachtzaamde cultuurfenomenen en herhaaldelijk zijn liefde betuigde voor dingen die anderen negeren: "Voor mij is er geen boeiender en sfeervoller decor dan een sloperij. Geen jungle waardoor een ontdekkingsreis zo adembenemend is als een jungle van roestende machines. Geen vallei zo lieflijk als een droogvallende rivierhaven met scheepswrakken, geen hooggebergte zo woest als op elkaar gestapelde auto's." Kousbroek had een eneroverende tocht kunnen maken door het meest omvangrijke werk van Fens totnogtoe, *De Encyclopedie van de Wereld volgens Fens*, een ruim 450 multomappen tellend archief van thematisch geordende knipsels, dat ontstaan is door het consequent uitsplitsen van motieven. Dat gaat zo: je begint met een verzameling foto's van apen, verdeelt die onder in chimpansees en andere apen, verdeelt die onder in naakte en aangeklede apen, verdeelt die weer onder in mannelijk of vrouwelijk aangeklede apen. Niet alleen afbeeldingen belanden in de encyclopedie, ook krantenkoppen en reclameluzen met symbolische lading krijgen

hun plek. Fens zegt: "Als ik over het ontstaan van de Encyclopedie denk, denk ik altijd in de metafoor van de celdeling, die in sommige gevallen stopt als het organisme is voltooid, en in andere gevallen doorgaat tot het organisme is gestorven. Alle cellen bezitten dezelfde genetische informatie, maar sommige delingen leiden tot spieren, andere tot hersens. In mijn Encyclopedie leidt die celdeling tot verzamelingen van bankjes in het bos, slogans met variaties op *De Kunst van...*, pornomodellen met panterprint, gemaskeerde activisten en nog heel veel meer." Het resultaat van deze celdeling (die inmiddels zo'n 85.000 bladzijden beslaat) is een hallucinerende reeks visuele en verbale vondsten waar de geheime preoccupaties van onze cultuur doorheen sijpelen. In ons collectief bewustzijn wemelt het van de onuitgesproken noties over God, Oorlog, Liefde en andere kapitale begrippen, en die komen snel bovendienrijven wanneer je langzaam door de Encyclopedie bladert.

De ruim 450 albums van Fens bevatten een herschikking van de werkelijkheid, die je kunt lezen als een zich steeds fijner vertakende stamboom van ideeën. Dat doet niet helemaal toevallig denken aan het *Système Figuré des Connoissances Humaines* in de allereerste encyclopedie van Diderot en d'Alembert uit 1751-1772, een schematische weergave van alle dingen die het verdienen beschreven te worden. Hierin is plaats voor de Pneumatologie oftewel de Wetenschap van de Ziel, maar ook voor Praktische Kennis over het Gebruik van Steen en Pleisterwerk. *De Encyclopedie van de Wereld volgens Fens* streeft een soortgelijke compleetheid na, maar gebruikt andere bronnen. Bij Diderot c.s. schrijven specialisten uit de Hoge Cultuur hun lemma's over kunsten en kundes, bij Fens zijn het knipsels en andere vondsten uit de Lage Cultuur die de lezer wijzer maken over bedekte motieven van zijn of haar cultuur. Naar de vorm is Fens dus verwant aan de Encyclopedisten van de Verlichting, naar de inhoud heeft hij meer te maken met de *Mythologies* van Roland Barthes uit 1957, het baanbrekende boek over de politieke ideeën die schuilgaan achter fenomenen uit de commercie en de populaire cultuur.

In 1990 organiseerde W139 een zogeheten DESK-avond waarop alle albums van Erik Fens die toen voltooid waren, werden tentoongesteld. Wij doen die expositie in januari 2024 nog eens over.

Sinds een jaar woont Erik Fens in het Sarphati-Huis aan de Roeterstraat in Amsterdam, op een gesloten afdeling voor Alzheimer-patiënten waar ik hem wekelijks opzoek. De woorden die hij het duidelijkst uitspreekt zijn 'Leuk!', 'Lekker!' en 'Mooi!', voor het overige is hij onverstaanbaar. Door zijn Encyclopedie nog één keer volledig te tonen, articuleren wij namens hem zijn wereldbeeld en beeldwereld.

De verzamelkunst en de encyclopedie van Erik Fens zijn gedurende januari 2024 op twee plekken te zien in Amsterdam: De tentoonstelling getiteld De verzamelkunst van Erik Fens is te zien in Galerie Weerdruk aan het Entrepotdok 42A van 13 januari t/m 28 januari (za en zo van 13.00 tot 17.00 uur). Hier vindt op 28 januari ook de finissage plaats. De Encyclopedie van de Wereld volgens Erik Fens wordt 2 weekeinden tentoongesteld i.s.m. Stichting Huis te Vraag en KATE (Nieuw&Meer) op 13, 14, 20, en 21 januari van 13.00 tot 17.00 uur. Opening: 12 januari, 17.00 uur: locatie volgt.

Houdt de volgende websites in de gaten: www.erikfens.nl, www.weerdruk.nl, www.huisteveraag.nl, www.nieuwenmeer.nl, www.amsterdamalternatieve.nl

Eight Treasures Unveiled

Eight unknown but masterful classics

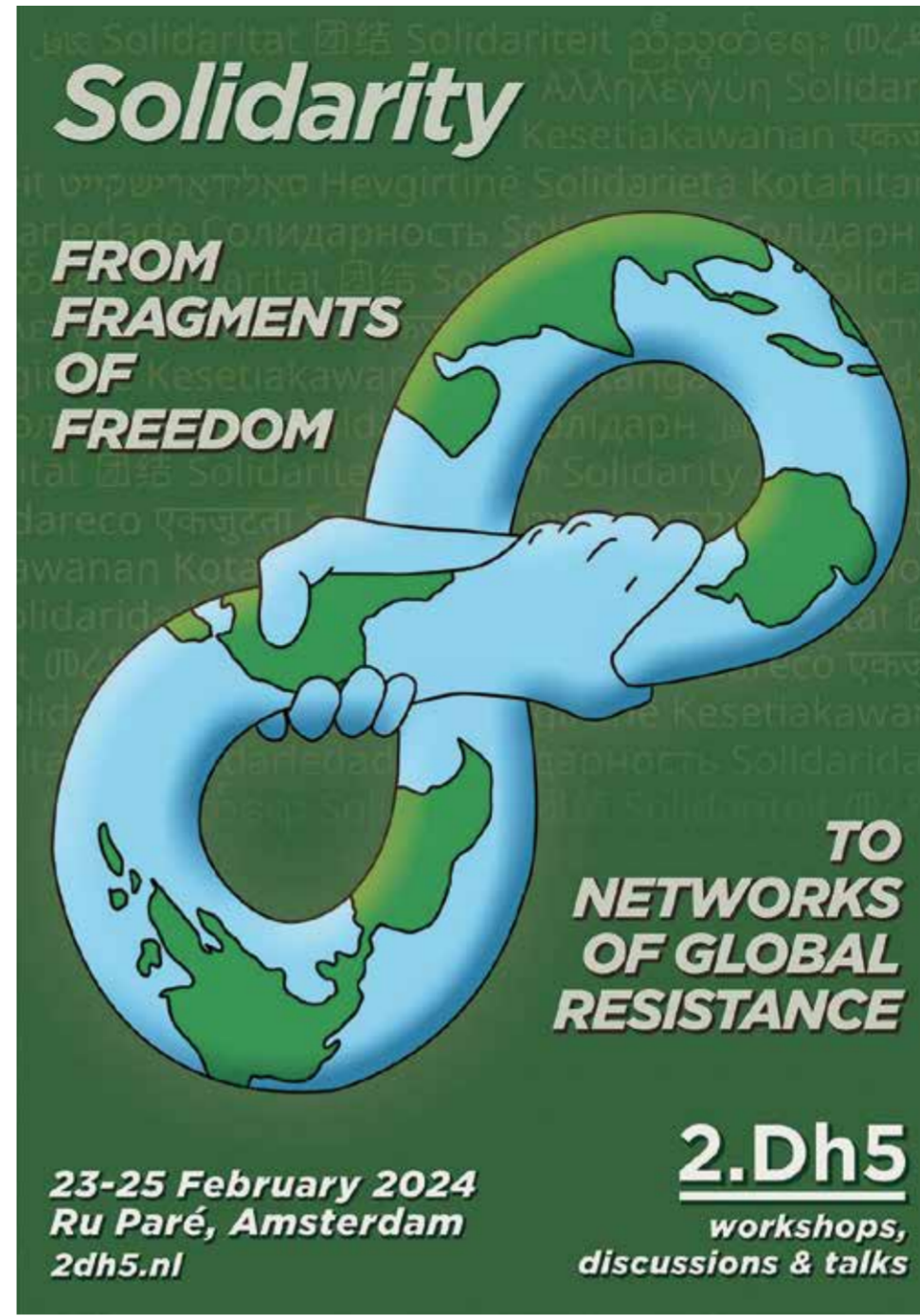
As a director, Martin Scorsese has more famous and industry-leading films to his name than can be listed here. His oeuvre demonstrates his undeniable craftsmanship, but even more it shows his enormous love of film – the works of others have been his endless source of cinematic joy and inspiration. This already became apparent with his compelling 1999 documentary *Il mio viaggio in Italia*, in which he expresses his love for Italian neorealism. His love reaches further: In 2007, Scorsese established the World Cinema Project, a special programme of The Film Foundation, cooperating with Cineteca di Bologna to preserve important but forgotten films from oblivion, restoring and re-releasing them in cinemas. To date, the catalogue contains 54 titles, eight of which will be screened by Rialto in December, January and February – eight hidden gems of cinematic history that were nearly lost completely, but can now be seen again in all their glory. In short: Eight Treasures Unveiled.

In short, the programme includes:

1. The migrant drama *The Dupes* (Tewfik Saleh), with one of the most impressive final sequences in cinematic history;
2. The experimental *Touki Bouki* (Djibril Diop Mambéty), a film radiating with Diop's fervour;
3. *Pixote* (Héctor Babenco), a source of inspiration for filmmakers Harmony Korine, the Safdie brothers and Spike Lee, as well as musician Nick Cave;
4. The South-Korean *The Housemaid* (Kim Ki-Young), a film full of claustrophobic horror while also adding thoughtful social criticism to the mix;
5. *Insiang* (Lino Brocka) from the Philippines, a revenge film starring the brilliant Hilda Koronel;
6. *Memories of Underdevelopment* (Tomás Gutiérrez Alea), a stunning black-and-white portrait of the early days of Castro's Cuba, merging fiction with documentary;
7. The Armenian *The Colour of Pomegranates* (Sergei Parajanov), visually indescribably unique as well as unmatched in form and colour (as confirmed by Antonioni and Godard);
8. And finally, *Chess of the Wind* (Mohammad Reza Aslani), banned in Iran, and possibly the best example of Eight Treasures Unveiled, as the last copy of the film was literally discovered by chance at a flea market.

Through January and February, all these splendid films can be seen in **Rialto De Pijp** and **Rialto VU**. Check the website for more info + tickets.

In collaboration with the World Cinema Project, The Film Foundation and Cineteca di Bologna.

Invitation and call for workshops, volunteers, stands for 2.Dh5 festival

From fragments of freedom to networks of global resistance.

For its nineteenth edition on 23 - 25th February 2024, 2.Dh5 festival invites collectives and individuals engaging with radical topics to come together for a weekend of workshops, discussions, and talks.

Due to the gravity of threats faced by the many liberatory struggles worldwide, the urgency of solidarity is clearer than ever. To respond to it, the upcoming edition of the festival will be focused on international / translocal solidarity.

If you would like to propose a workshop, to come with a stand to sell or distribute materials, or to volunteer on the day of the festival, we would be happy to hear from you. Please check the website for submission forms: <https://2dh5.nl/en>

Let's build together towards a new and better world based on freedom and solidarity, within and across borders.

Everything for everyone, nothing for ourselves!

Books tip top 5

Tips and links to releases are always welcome. Please send them to books@amsterdamalternatieve.nl

Het ministerie voor de toekomst
Kim Stanley Robinson

Publisher: Starfish books
Release date: 11-2023
Price: €30 // ISBN: 9789492734235

De roman speelt zich af in de nabije toekomst en volgt een ondergeschikt orgaan, opgericht onder de Overeenkomst van Parijs, wiens missie het is om op te treden als pleitbezorger voor de toekomstige generaties burgers van de wereld, alsof hun rechten net zo geldig zijn als die van de huidige generatie. Hoewel ze verschillende ambitieuze projecten nastreven, zijn de gevolgen van de klimaatverandering vastbesloten de meest consequente te zijn.

Commons in Design
Redactie: Christine Schranz

Publisher: Valiz
Release date: 09-2023
Price: €29,50 // ISBN: 9789493246300

Commons in Design explores the meaning and impact of commons and acts of commoning in design. It discusses networked, participatory, and open procedures based on the commons and commoning, testing models that negotiate the use of commons within design processes. In doing so, it critically engages with questions regarding designers' positionings, everyday practices, self-understandings, ways of working, and approaches to education.

Together: Ruimte voor collectief wonen
Darinka Czigische

Publisher: Nai010
Release date: 10-2023
Price: €34,95 // ISBN: 9789462088085

ollectief wonen is aan een opmars bezig in Nederland. Te midden van een ongekende wooncrisis gaan steeds meer mensen over tot collectieve zelforganisatie, zodat ze zelf kunnen voorzien in huisvesting die gemeenschapsgericht, duurzaam en betaalbaar is. Maar waarom komen deze initiatieven zo moeilijk van de grond? En wat kunnen we leren van andere Europese landen?

Het vierde scenario
Jac Hielema

Publisher: Santasado
Release date: 08-2023
Price: €22,50 // ISBN: 9789083288260

In Het vierde scenario verdiept Jac zich in de grondslagen van het westerse, sociaalwetenschappelijke denken en de verschillende manieren van samenleven. Al doende ontdekte hij dat de uitwisseling en toewijzing van grond, arbeid en kapitaal niet alleen via de markt (kapitalisme), de staat (communisme) of een combinatie van die twee georganiseerd kunnen worden (het zogenoemde Rijnlandse model), maar ook buiten markt en staat om, liefdevol van binnenuit, in goed onderling overleg.

Vertrouwen - Bouwen op het Cultureel 'Gemeen'
Pascal Gielen

Publisher: Valiz
Release date: 11-2023
Price: €15 // ISBN: 9789493246218

Vertrouwen pleit voor een politiek van vertrouwen die mensen in verbinding hun eigen cultuur laat ontwikkelen en beheren. Want als cultuur geen gemeene grond meer heeft, wordt het mensen onmogelijk gemaakt om zichzelf en de wereld vorm te geven. Breed maatschappelijk vertrouwen begint bij het delen van kwetsbaarheden en het gemeen biedt daar de ruimte voor.

Blue Dog - The interview

Ever thought of an anarchist dog that also happens to be blue? If not, don't fret; Matthias Konecny surely did! Matthias writes and sings about climate change under the name Blue Dog. Creating an eclectic mix of styles, from German Romanticism and yodeling to jazz and classical, Matthias's music touches upon the importance of human connection, love, and the ecosystem but still keeps a raw and humorous energy. A beautiful conversation with Matthias led to the interview below for a deep dive into the stories behind the Blue Dog. If the interview with Matthias still leaves room for curiosity, more ways to get in contact with his music is by streaming his latest release, *Songs of the Anthropocene III*, on all streaming services. Blue Dog will also have a live performance at Theatre Mascini in Amsterdam on the 14th of March, 2024.

A: The first thing that interested me so much was your usage of the term Anthropocene. Can you elaborate on your choice a bit?
M: The Anthropocene is the era in which humans shape the planet's future. A million years from now, when there will be no more humans on this planet, there will still be a tiny layer of solidified plastic as a geological memory of the time when we were in charge of the nastiness that happened to the planet. It's a coat hanger for my songs. We're destroying the ecosystem that we are dependent on, designing our apocalypse.

A: Do you still have hope for a better future?
M: Hope is a problematic concept. I like to say to myself, this is the world I want to see and then act on that. Hoping can be this empty concept that doesn't lead to action. I see a lot of people saying things will be alright, and things are not going to be alright; we are quickly going extinct. We can either act against that - to slow it down or maybe even stop it. Or, we can continue doing what we do right now.

A: Is that what you feel like you're doing with your music, bringing awareness to this issue? Or is it some sort of first step of taking action?
M: I write music because I'm feeling this anxiety. Sometimes, I feel frustrated and angry, and that inspires me to write music. To the listener I want to bring awareness and encourage you to be part of an ecosystem again. I also want to simply heal and provide solace and a bit of clarity in these ridiculous times. And I want to bring people together with my music and show that you can deal with predicaments through creativity.

A: Do you think climate change is more related to institutions or the individual?
M: We need institutions to be there for the people instead of their own interests, then eventually dissolve them when we don't need them anymore. It's probably not going to happen that way, though. We're moving towards a sort of fascism really fast, which is the opposite of deinstitutionalizing, decentralizing, and seeing the value of people and what they can do individually to make a better future. What I can do as an individual is change my own actions to be in line with my beliefs and the world that I want to see. What can I contribute in my own small way? Well, one of the things I can do is to write a song about our times and sing it for other people. Another thing I can do is own a small garden where I can plant flowers there so that the bees can come and pollinate. I can help the people around me so that we can form a community. Are those anarchist ideas against institutions? Maybe, but it doesn't really matter. If the world starts dehumanizing me into being a political and institutional animal, that's where I rebel. We need to stop thinking in terms of systems and start thinking in terms of humans.

A: I was very curious about the significance or the meaning of the blue dog, it appears to be a common motif in your music and album covers.
M: There are actual blue street dogs in Mumbai, India. Clothing factories dump their residual dye in the water. The dogs go in and bathe and they come out blue. I read an article about them, it's funny and sad at the same time, just like my music. In a way I am

like those Blue Dogs, trying to make sense of a scary world.

A: Are you the only one that's working on Blue Dog?
M: I mostly work alone, but two songs from my last album feature drummer Thomas Jaspers. And Oene van Geel plays viola on *De Aarde Is een Prachtig Ding* (*The earth is a beautiful thing*). Thomas sometimes joins me at concerts.

A: When you say that you play concerts, do you mostly play at activist demos or concert venues as well?
M: Both, but I make different choices in the material. In my own shows, I focus on telling a story. When I play at a demo, I focus on the (simpler) songs that have the clearest climate change message, although all of my albums are about climate change.

A: You talked about feeling anxious. When did that start?
M: Around 2012, articles started coming out in the public sphere about concepts such as runaway climate change and tipping points, words that I hadn't heard before. I'd heard about climate change and I was worried about future generations. But, what they actually said is we could hit a point of no return if we continue to mess up our atmosphere and ecosystems. This might affect us within years. Not decades, not centuries, but years. We've had a couple of extreme years since about 2016. My anxiety was and still is that these events could end civilization. At the same time, I see the fear around me grow and politics going into a fascist direction. It's part of a bigger process, a scary one.

A: So, would you say that music, for you, is a sort of therapeutic process?
M: Definitely therapeutic, and not just for me. After I finished the second album, I had written two hours of music about this topic. I was like - I need an audience for this; I can't sing for the mirror any longer. I started giving more concerts, I started organizing more concerts to reach people and maybe help people find a little comfort in these trying times. The most beautiful thing a person can say about my songs is that it has given them comfort.

A: That touches upon what you said about connection; in *Age of Banana*, I think that we only need friendship.
M: I think it was *Bigger Than Us*, which talks about how we all need friends who don't judge us. I wrote that because my songs at the time were quite harsh. I was also going through a very difficult time personally. I wrote it to remind people that what I want is this connection; what I want is to give and receive love. I don't want to point the finger and say You are doing this wrong. I'm only saying that I can't be the only one who is feeling slightly panicked about what's going on here. So we need friendship in order to feel connection, and we need to be.

A: Because we feel like we're entitled to take what's there, you know. Ooh, I'm a human; therefore, I'm entitled to chop down the street and take the wood.
M: That's exactly what happens. It's treating nature as a commodity, being a consumer rather than a supporter.

A: Would you mind talking a little bit about your inspiration?
M: One of my primary influences was Tom Lehrer, who wrote socially critical songs in the 1950s. He used existing styles to tell new stories, and that's something that I also do. In our day, we've killed our ecosystems; our stories are dead. We need new ones, but we can use the tropes and styles of the past to tell them. Another influence is Randy Newman. He can write the darkest material and still find the humor, the irony. I think music should be allowed to go to the depths of human depravity and just dwell there for a while. I trust my listeners; if they think it's cynical, it's fine. I don't think it is, but you can be critical of what you hear. Then I've got loads of other inspirations over a thousand years of music. I use Gregorian chant in *Dat Mooie Leven* (*That Beautiful Life*), and I use hip-hop and rap influences in *Water Uit de Kraan* (*Water From the Tap*) from my second album.

A: To end with, can you tell me about the *Age of Banana*? Was there a reason you chose that fruit?
M: Basically, it could have been any fruit. It's a placeholder word for anything that just doesn't make sense anymore. Truth is dead. That's my opening statement for the album, and then after that, of course, I do give some tips on how to understand and deal with the situation and how to find the things that are actually still valuable and true.

For even more information:
www.bluedog.amsterdam

Buurthuis de Bol: How the community centre in Amsterdam Noord gives back to their neighbourhood

Buurthuis de Bol, described as the living room of the neighbourhood, is a community centre in De Kleine Wereld, a growing area in Amsterdam Noord. It is more than just a communal space, though. It also acts as a work cooperative for residents of the neighbourhood by connecting them to the labour market. Since its opening in April 2022, Buurthuis de Bol supports the residents of De Kleine Wereld with social programs, job connections, and entrepreneurial opportunities. To get to know more about the Buurthuis and its impact, I've spoken with Floris van Bremen, a resident of De Kleine Wereld and one of the founders and coordinators of the community centre.

Can you please introduce yourself and your connection to Buurthuis de Bol?
 My name is Floris, one of the initiators of the community centre in De Kleine Wereld. I started working in this neighbourhood about two and a half years ago through an organisation that focuses on social placemaking. That means finding ways to physically and socially 'revive' places. This can be done in all kinds of fun ways, like community art, for example. While working in the neighbourhood, I got acquainted with many different residents and professionals. They all had the same message: We need a central place to start self-organising and develop specific projects to get the community together and work with each other. With some research behind it, we started lobbying for it until the municipality got sick of us. One day, we got the call back, and now have a place!

How would you describe your role at the Buurthuis?
 My role is mostly concerned with innovating new economic models in terms of shared ownership and democratisation. But, since I am partly responsible for starting this place up, my role is quite split up. I also write for different funds and help with creating partnerships with different domains of the municipality. I'm also there to just help around and create a positive and inclusive atmosphere.

What motivated you to start working at the Buurthuis?
 Well, my motivation is to create a place where people can really self-organise and develop their entrepreneurship. The North

of Amsterdam is developing rapidly but this development doesn't extend to all of its neighbourhoods. And, with my heart and home already being in De Kleine Wereld, it felt that we had to start making this change from within and show the North what we are made of.

What is the goal and vision of the community centre? Whose needs does it cater to and how?
 We don't want to be a classical community centre. We want to extend our impact to the entire neighbourhood and beyond. This is why we came up with the cooperative system. It revolves around shared ownership and combines different forms of work and entrepreneurship. For example, instead of outsourcing labour, we ask housing corporations, welfare organisations, and green space management in the area to keep this work within the neighbourhood. This way, employment opportunities can grow within the area and help the financial needs of its residents. Next to these assignments, people can also start their own businesses with our support and facilitation. Most of all, we are like the living room of the area; a place where you can also come to hang out, chill and interact with others.

What kind of programs and activities are offered at Buurthuis de Bol?
 Well, many things. Our gym is a big highlight. We have many different lessons throughout the week with a focus on fighting sports, like kickboxing and boxing. In our kitchen, we have pizza nights, catering, and our amazing monthly restaurant, Restaurant Sufra, where a different culture and cuisine is presented each month. We also write the neighbourhood paper, have mindfulness sessions, different kids programming, high teas and breakfasts organised by locals.

In what ways does the community centre foster social connections?
 We are a place that gives the possibility for someone to organise and develop their projects. This creates a direct connection with their social circles as well. Also, we have certain programmes that cater to particular groups, like our all-female sports classes.

Does the neighbourhood house involve

residents in decision-making processes?
 So, this is where the cooperative system comes into play. Everyone who is a member of the cooperative has democratic control to some extent. The different neighbourhood businesses also bring money into the cooperative. They earn a big part, and the rest stays within the cooperative. So it becomes a shared fund. And everyone who has been a part of this fund can decide together what to do with it. This way we can reinvest in the different neighbourhood businesses. But eventually the cooperative should be able to create common real estate and other collectives to positively impact the district.

Can you share a favourite story or example of when the Buurthuis positively impacted its residents?

Yes! There is a lady who creates cakes for the community centre but never really dared to show herself at first. Even her cakes were being brought in by somebody else. But, because her cakes were so amazing, people wanted to know who this lady was, and the praise started reaching her. She felt more compelled to come and connect with the people enjoying her cakes. Today, she is part of the place.

Are there any lessons learned in this role that you would like to share with other coordinators or community organisers?
 The biggest lesson is to not organise for but with. This way you align with the people. And also look for ways to incorporate a form of shared ownership and responsibility. This is a more sustainable way of having it organically grow.

Do you have any plans in the near future for Buurthuis de Bol?
 Our plans are to expand at the end of 2024 and have two locations. One will work with residents who are running their businesses, and the other will be like the 'living room' of the neighbourhood. We also want to diversify the businesses in the area. Like bike fixing, 'kringloopwinkel', garden and greenery care, social entrepreneurship, and expanding our sport activities to outside when the weather gets better. In terms of representation, we are working with residents to improve their political participation and have more formal partnerships with domains of the municipality to widen our impact. In May 2024, we will throw a gala oriented around our gym. There, we will really show ourselves as a determined gym and represent the youth training there every day.

Can anyone in Amsterdam visit Buurthuis de Bol?
 Yes! Anyone can visit! The cafe and communal area is open from 10:00-17:00 hrs and sometimes longer. The people behind the bar are mostly residents as well. We don't want to be classic 'buurthuis' and keep to our surroundings, but also extend our impact to its surroundings and steer the developments of Amsterdam Noord in the right direction.

It was great to learn about the impact of Buurthuis de Bol on the residents of De Kleine Wereld. By reinvesting its efforts back in the neighbourhood, the Buurthuis works with residents to meet their needs through job opportunities and social programs. Thanks to collaborative decision-making processes, the Buurthuis is also able to create a tight-knit network for their local community. With organised pizza and restaurant nights, the residents also come together and share meals at the end of the month.

www.buurthuisdebol.nl
 Instagram: [buurthuisdebol](https://www.instagram.com/buurthuisdebol)

Gekraakt

Middels persoonlijke verhalen, interviews, foto's uit eigen archief en unieke bouwtekeningen uit 1917 wordt de geschiedenis van het Oostelijk Havengebied met in het bijzonder het in 1980 gekraakte Ontsmettingsgebouw tot leven gewekt.

In dit prachtige boek/tijdschrift gemaakt door Vera Jong (weduwe van Bob Fosko) wordt de geschiedenis van een bijzonder stukje vrije ruimte in woord en beeld vastgelegd.

Gekraakt kost €25 en is verkrijgbaar bij boekhandel Pampus. Het is ook te bestellen bij verajong@planet.nl

<p>Agenda January</p>

WEDNESDAY 03 JANUARY

De Culturele Stelling van A'dam // 16:00 // € 0
Seizoenscafé #1
Culturele Stelling van Amsterdam

FRIDAY 05 JANUARY

Teatro Munganga // 20:00 // € 15,00
Gafieira Social Club by Cabaret Brasil
Daniel Montes (7-string guitar)
Lucas Santana (sax)
Luis Mascaro (violin)
Waguinho Vasconcelos (drums)

SUNDAY 07 JANUARY

Teatro Munganga // 11:00 // € 8,50
School of Rock by Andrew Laureth Trio
Andrew Laureth (Voice, Guitar, Bass)
Wilson Bento (guitar, bass)
William Bento (Drums, voice)
Teatro Munganga // 16:00 // € 15,00
Cubaanse Son, by SonPatí
Amber Nijman – leadvocals / handpercussie
Roosmarijn Strootman – fluit / coro
Teddy Steen – Cubaanse tres / coro
Ben Kröse – gitaar
Bob Roozendaal – baby bass / coro
Irma Dulmers – percussie / coro
Cinetol // 19:30 // € 14

Klezmagic nieuwjaarsshow | support: Olaf Putker & The Scenic Sound
Klezmagic, Olaf Putker & The Scenic Sound

MONDAY 08 JANUARY

NDSM Treehouse // 20:00 // € 10
Live at our place: Govreen / Sever + Massimo
Imperatore Trio

WEDNESDAY 10 JANUARY

Cinetol // 20:00 // € 13,50
Aaron Taos | support: **Sām Wilder**

THURSDAY 11 JANUARY

Cinetol // 20:00 // € 12,50
Wennen aan de Wolf

FRIDAY 12 JANUARY

Arti et Amicitiae // 19:00 // € Gratis
Boekie Woekie & Friends – Opening
Paul Kempers, Nivo Lootsma, Eva Gonggrijp, June Gibbs, Posthumous, Vrouwen zijn OK
Cinetol // 20:45 // € 12,50
Jespfur | **POBS** release event

SATURDAY 13 JANUARY

Cinetol // 20:00 // € 13
PinkYellow x Keenan Mundane x ISAÍ
OCCLII // 20:00 // € 8
KISS ME AT MIDNIGHT – MINI TOUR 2024
ERAI (DE), ...AND THEN I FEEL NOTHING (DE), SOASTASPHRENAS (DE), SECOND GUESSING
De Nieuwe Anita // 20:00 // € 8
Cramps style!
Band: Fiends Of Dope Island + DJ Charley
The Fiends of Dope Island DJ Charley
Teatro Munganga // 20:00 // € 15,00
Viver e Viver by FADOpelos2
Iris Feijen (zang) en Tiago Lageira (gitaar).

SUNDAY 14 JANUARY

Plein Theater // 15:00 // € 17,50
Nieuwe Noten Amsterdam: The Grand Percusionist
Yung-Tuan Ku & Che-Sheng Wu
Teatro Munganga // 16:00 // € 15,00
CRUA, CD launch, by Jacque Falcheti (Eurotour)
Jacque Falcheti
Cinetol // 17:30 // € 12,50
PA-PAU-PAUL presents... artists to watch 2024
NORBERTINE, Bobo Romo, Tan Tan, Rosa Canina

MONDAY 15 JANUARY

Teatro Munganga // 19:30 // € 10,00

Roda de Choro, by Choro Clube do Rio Amstel
Lonny Ziblat: Mandoline
Daniel Montes: 7 snarige gitaar

TUESDAY 16 JANUARY

Cinetol // 20:30 // € 13,50
JOON + Yaro Mila + C'est Karma

THURSDAY 18 JANUARY

Cinetol // 20:00 // € 11
Tijger Tijger | support: **Sidequest**

FRIDAY 19 JANUARY

Teatro Munganga // 20:00 // € 15,00
Olaíá music in concert, Roxane, Breno & Daniel
Roxanne – Vocal
Breno Viricimo – Vocal & Acoustic
Guitar
Daniel de Moraes – Acoustic Guitar
Arti et Amicitiae // 20:00 // € 10
Boekie Woekie & Friends
Jaap Blonk, Pascal Plantinga, Das Volk, Kraftgalli
Cinetol // 20:30 // € 12,50
Bobby's Gun

SATURDAY 20 JANUARY

Cinetol // 19:30 // € 12
Automatic Noise Festival
Pam Risourié, Resplandor, Eosine, Wan, Life On Venus
Teatro Munganga // 20:00 // € 15,00
Juliana Martina Latin jazz Quartet
Juliana Martina (compositions/vocals
CUR/COL)
Jean-Jacques Rojer (guitar
CUR/VEN)
Jonathan Ho (double bass
SG)
Luis Mora Matus (drums
CL)
OT301-Studios // 22:00 // € 10
Soul Feeder
gmaail, Beatrix Weapons (live), Golin (Hybrid), t0ni, DJ GHEPARD

SUNDAY 21 JANUARY

Teatro Munganga // 11:00 // € 8,50
Son Huasteco, Mexican songs by Zoraz
César Puente on jarana (5 strings guitar), Fátima Hernández on the Violin and Pablo Suaste on Guitarra Huapanguera (8 strings guitar).
Teatro Munganga // 16:00 // € 15,00
Country pop, by Where On Earth
Dutch singer and guitarist Robbert Suijen and Belgian singer Esther Van Hees.

MONDAY 22 JANUARY

Cinetol // 20:30 // € 15
Axel Flóvent

THURSDAY 25 JANUARY

Cinetol // 20:30 // € 11
Sean Gascoigne | **album release party**
Sean Gascoigne

FRIDAY 26 JANUARY

Teatro Munganga // 20:00 // € 15,00
“Vento do Mar” by Cacha Mundinho – Debut Album
Joana Almeida (Portugal) – vocals & guitar
Maripepa Contreras (Spain) – oboe & duduk
Pedro Ivo Ferreira (Brazil) – double bass
Sjahn During (Turkey/Netherlands) – percussion
Arti et Amicitiae // 20:00 // € Free
Boekie Woekie & Friends
Fredie Beckmans, Rob Renoult, Dadarockt, Beckman-Whips, Henk Koom, Henk Jonkers
Cinetol // 20:45 // € 11
Eva Valery | EP release show
OT301-Studios // 22:00 // € 8
Cat In The Bag - Jungle Sessions
Duburban, Tommy The Cat, DJ Majestic, Amias

SATURDAY 27 JANUARY

OT301-Studios // 21:00 // € 11
Unknown Electronics #18
Elektortek, Tulpa Dusha, Frablum, Cool Tiger,

<p>Agenda February</p>

Jack Fresia

SUNDAY 28 JANUARY

Teatro Munganga // 11:00 // € 8,50
Moussé Dansé by Moussé Dramé
Teatro Munganga // 16:00 // € 15,00
HUMANITÉ, unmeasured, Baroque music & contemporary poetry
Christina Kwon: harpsichord
Dorota Matejová: poetry, traverso
OCCLII // 20:00 // € 10
GOODIEPAL (DK/FO) & Some PALS (INT)

MONDAY 29 JANUARY

Cinetol // 20:00 // € 11
AMBO EP release party | special guests: Between Cities & Silicá
Teatro Munganga // 20:00 // € 15,00
Tango concert & Milonga by La Maquina Invisible
Pablo Galimberti – Violin
Guido Gavazza – Bandoneón
Manuel Martínez – Piano
Facundo Jaimés – Guitarra Eléctrica/Electric Guitar
Germán Realini – Contrabajo/Double Bass

TUESDAY 30 JANUARY

Cinetol // 20:00 // € 14
Magnitude | Support: Curselifter
Magnitude, Curselifter

THURSDAY 01 FEBRUARY

Cinetol // 20:00 // € 11
Noah Milanovi | support: Marissa Ellis
OCCLII // 20:00 // € 10
Sound is now, Sound is here!
Charles Hayward (This Heat): ABSTRACT CON-CRETE (UK/EU), MORE TBC

FRIDAY 02 FEBRUARY

Cinetol // 20:00 // € 12,50
CLUB GEWALT: Herr Hamsterfleisch
Herr Hamsterfleisch
Plein Theater // 20:00 // € 15,00
Uit de Poppenkast
Sharmila Tuihof

SATURDAY 03 FEBRUARY

Plein Theater // 15:00 // € 15,50
Sribi Switi (4+)
Lloydscompany

SUNDAY 04 FEBRUARY

OCCLII // 20:00 // € 9
THE MEFFS (UK) + TBA – Presented by Geregeld
Ontregeld

TUESDAY 06 FEBRUARY

Cinetol // 20:00 // € 13,50
Crosby & Etheridge

THURSDAY 08 FEBRUARY

Cinetol // 20:30 // € 12,50
Brothertiger

FRIDAY 09 FEBRUARY

Arti et Amicitiae // 17:00 // € 3
Boekie Woekie & Friends
Reneé Hartog, Philippe McNytyrem, Babeth M. Vanloo, Dick Verdutt
Plein Theater // 20:30 // € 17,50
De Dresser
Karina Holla

<p>WWW . AMSTERDAMALTERNATIVE . NL</p>

SATURDAY 10 FEBRUARY

Cinetol // 20:00 // € 13,50
Dlina Volny
Plein Theater // 20:30 // € 17,50
De Dresser
Karina Holla

SUNDAY 11 FEBRUARY

Plein Theater // 15:00 // € 17,50
Nieuwe Noten Amsterdam: Flute Solo & T R O M
P O Ensemble
Tarmo Johannes (flute), Carlos Anez (flute), Marthe Lasthuis (violin), Laura Nygren (double bass)

THURSDAY 15 FEBRUARY

Plein Theater // 20:15 // € 36
Concerttip: An Evening of Today 2024 @ Muziekgebouw
Nieuwe werken van jonge componisten (wereld-premières)
Plein Theater // 20:30 // € 17,50
BALLEN LOS
DansBlok

SATURDAY 17 FEBRUARY

OCCLII // 20:00 // € 10
IT DOCKUMER LOKAELTSJE + ZEA & OSCAR JAN
HOOGLAND + KNARF RELLÖM (DE) + DJ ANDY 'EX' MODR
NDSM Treehouse // 20:00 // € 10
Live at Our Place: Jaro [EP release] + Talee
Jaro Heijster Talee
OT301-Studios // 22:00 // € 8
Blended
Van Sorgen (live), Illusionconsumer, Static Element, RUL3

SUNDAY 18 FEBRUARY

Plein Theater // 15:00 // € 15,50
De Keos van Kees (6+)
TG.AAA | BonteHond

TUESDAY 20 FEBRUARY

Cinetol // 20:00 // € 15
Maria Anouk | **Support: Maha**

FRIDAY 23 FEBRUARY

Arti et Amicitiae // 20:00 // € 10
Boekie Woekie & Friends - Finissage & Boekieball
King OG Bong Night . Arthur van Beek
Cinetol // 20:45 // € 13
MO00N | album release tour

SATURDAY 24 FEBRUARY

Cinetol // 20:45 // € 14,50
Ella Grace

WEDNESDAY 28 FEBRUARY

Cinetol // 20:00 // € 11,50
Reci Da + Roman Oro

De overwinning van het klootjesvolk is niet onomkeerbaar

De legendarische Provo Robert Jasper Grootveld stond bekend om zijn creatieve omgang met taal. Eén van de woorden die hij vaak gebruikte (in negatieve zin) was ‘klootjesvolk.’ Volgens het WikiWoordenboek gaat het hierbij om een ‘niet al te kritisch deel van het gewone volk.’ Woorden.org houdt het erop dat het betrekking heeft op ‘mensen met weinig fantasie en geen interesse in politiek en kunst.’

De Duitsers kennen het woord ‘*Spiessbürger*’, dat zoiets betekent als ‘dat gedeelte van de bevolking dat behoort tot de sociale laag tusen de arbeidersklasse en de ‘grote’ burgerij.’ Het heeft de connotatie van ‘bekrompen, niet in staat te willen of te kunnen veranderen.’ Welnu, mijn stelling is dat dit klootjesvolk onlangs met overweldigende meerderheid de Nederlandse parlementsverkiezingen heeft gewonnen.

Ja, ik weet het, we mogen niet neerbuigend doen over het ‘gewone volk’ en we moeten ons solidair verklaren met al die minder gefortuneerden die de afgelopen jaren het slachtoffer zijn geworden van het meedogenloze neoliberaler beleid van de vier kabinetten-Rutte. Maar voordat we dat doen zou het goed zijn ons eens af te vragen uit welke mensen dat ‘gewone volk’ dan precies bestaat en wie werkelijk de zwaarste lasten van de privatiseringen en de bezuinigingswoede hebben moeten dragen. Het zou wel eens kunnen dat een aantal (impliciete) aannames daaromtrent allang niet meer helemaal kloppen.

Wie zich wel eens uit de ‘veilige’ omgeving van Amsterdam waagt en een uitstapje maakt naar het platteland, valt van de ene verbazing in de andere. Oppervlakkig gezien heeft Nederland er nog nooit zo fraai bij gelegen als nu. Als je even niet verder kijkt dan je neus lang is (en zo nu en dan die neus dichtknijpt als je te dicht in de buurt komt van een van de vele megastallen), zou je zo maar kunnen denken dat ons land inderdaad een van de prettigste landen ter wereld is om in te wonen – ‘een top land’, om met Mark Rutte te spreken. Maar volgens mij is dat grotendeels

een oplossing. In dit geval tussen een analyse van het succes van Wilders en een politiek om in Nederland een radicaal links perspectief te vormen. Analyse is het werk in de keuken, zoals PM dat noemt. Absoluut noodzakelijk om naar buiten te kunnen komen maar ook iets waar je je gasten niet mee lastig valt. Wie ligt er nou wakker van begrippen als anti-kapitalistisch of de vier componentenlijm van Badiou? Daarmee maak je AA tot een soort kaderblad van een links politieke elite. Misschien aantrekkelijker op sommige faculteiten van de universiteit maar niet in de platenwinkels en bij de meeste culturele podia. Waar het om gaat is dat we iets lekkers, moois, aantrekkelijks weten neer te zetten. Wat niet alleen inhoudelijk klopt, want daarmee win je niet, maar vooral ook het gevoel, de woede, de onrust, de emoties (het ‘politieke lichaam’) aanspreekt.

In grote lijnen ben ik het eens met de analyse: Natuurlijk zit het racisme diep geworteld in het Nederlandse volk. Trouwens ook in het Chinese, Japanse, Russische, Turkse en nog veel meer volkeren: elk met hun eigen achtergrond en wortels

schijn. Nederland is eigenlijk één groot Potemkin-dorp (in de 18e eeuw gaf de Russische maarschalk Potemkin de opdracht om langs de route die tsarina Catharina de Grote zou afleggen tijdelijke façades op te trekken om haar de indruk te geven dat de situatie in het land beter was dan zij in werkelijkheid was).

Wat onder meer opvalt als je wat beter kijkt, is dat her en der de rijkdom er met scheppen bovenop ligt. En als je dan wat nader onderzoek verricht, blijkt vaak dat (een flink deel van) die rijkdom nog steeds rechtstreeks kan worden toegeschreven aan de plunderingen en moordpartijen uit ons roemruchte koloniale verleden. Een recent boek dat daar in onomwonden bewoordingen de vinger op legt, is De vloek van de nootmuskaat van de Amerikaans/Indiase schrijver Amitav Ghosh. Daarin wordt op overtuigende wijze aange-toond dat er een rechtstreeks verband bestaat tussen het kolonialisme, het economische systeem dat kapitalisme is gaan heten en de verwoesting van onze planeet.

Eén van de (onderschatte) gevolgen van dit alles is het onverholen racisme waarmee onze maatschappij tot op de dag van vandaag doordrenkt is. Dit racisme maakt deel uit van iets wat de Palestijnse wetenschapper Edward Said het ‘cultureel archief’ heeft genoemd: het geheel aan ervaringen van een volk dat in het collectieve geheugen is gegrift en (vaak onbewust) leidend is voor denkwijzen en handelingen van leden van dat volk, soms zelfs nog eeuwen na dato. Wie een treffend beeld wil krijgen van die ‘ervaringen’ doet er goed aan een bezoek te brengen aan de bioscoop om de recente Nederlandse speelfilm *Sweet Dreams* te bekijken. Het verhaal van deze film speelt zich af in het Nederlands Indië van ongeveer een eeuw geleden en laat zien hoezeer de witte koloniale heersers zich destijds verheven voelden boven de inlandse bevolking.

Nederlanders van mijn generatie (ik ben 66), vooral diegenen die hun hele leven in een stad als Amsterdam gewoond hebben, heb-

ben ten onrechte in de veronderstelling verkeerd dat dit racisme in ons land langzamerhand was verdwenen of aan het verdwijnen was. Niets is minder waar: in de provincie is het nog springlevend, getuige onder meer de aanvallen op Kick Out Zwarte Piet-betogers in onder meer Friesland (2017) en het Zuid-Hollandse De Lier (18 november 2023). Het stak begin deze eeuw al even de kop op in de aanloop naar de parlementsverkiezingen van 2002, maar is twintig jaar lang – op genoemde geweldsincidenten na – onder de oppervlakte blijven borrelen, tot het zich bij de jongste verkiezingen weer in alle hevigheid heeft gemanifesteerd.

Is dit racisme nu een kenmerkende eigenschap van dat ‘klootjesvolk,’ of heeft het een nog bredere basis? Ik denk het laatste, want de aanhang van de PVV en aanverwante racistische partijen beperkt zich allang niet meer tot alleen maar de ‘provincie.’ Toch is het zo dat Amsterdam godzijdank vrij massaal anti-racistisch heeft gestemd. Is dat iets om verheugd over te zijn? Ja, maar wel met de kanttekening dat het nu echt de hoogste tijd is dat we de werkelijke problemen benoemen en gaan aanpakken, en niet langer een achterhoedegevecht voeren om te trachten de ergste uitwassen van de nationalistisch-racistische golf buiten de deur te houden.

Daarvoor moet in de eerste plaats een nieuwe, gedegen analyse worden gemaakt van de hedendaagse maatschappelijke verhoudingen. Het klassieke marxistische model van arbeid versus kapitaal heeft naar mijn mening nog niet afgedaan, maar moet wel grondig worden herzien. Het ‘proletariaat’ bestaat vandaag de dag voor een groot deel uit heel andere mensen dan Marx en Engels ooit voor ogen hadden, en veel ‘arbeiders’ behoren tegenwoordig niet langer tot de revolutionaire arbeidersklasse, maar tot de behoudzuchtige kleinburgerij. Voor een behulpzaam schema van het nieuwe ‘militante subject’ (zoals hij dat noemt) kunnen we terecht bij de Franse filosoof Alain Badiou, die vier componenten onderscheidt: **1)** de (goed) opgeleide jon-

geren, studenten; **2)** de (dikwijls van origine allochtone) jongeren in de buitenwijken van de grote steden; **3)** de harde kern van de ‘arbeiders’, vaak bestaande uit migranten; en **4)** de gewone ‘arbeiders’ met een vaste baan en salaris.

De kunst is nu om deze vier componenten op één of meerdere noemers te verenigen. Daár ligt de uitdaging voor politiek links, in Nederland en in veel andere westerse landen. Want dat het rechts-nationalistische baan een wereldwijde opmars bezigt is, staat buiten kijf. In 2017/2018 richtte Steve Bannon, de campagneleider die Trump in 2016 aan zijn verkiezingsoverwinning hielp, *The Movement* op, een rechts-nationalistische beweging die ten doel had de Europese Unie te ondermijnen en geestverwante partijen in (met name) Europa aan de macht te helpen. Ook al is *The Movement* wegens interne conflicten en geldproblemen geen succes gebleken, als we nu naar de kaart van Europa kijken, kunnen we niet anders dan constateren dat de missie wél redelijk succesvol is geweest. In Italië is een extreem-rechte regering aan de macht, met een regelrechte fascist als premier. In Oost-Europa heeft het rechts-nationalisme de wind in de zeilen in landen als Hongarije (Orban), Slowakije en Polen. In Frankrijk zou Marine Le Pen zo-maar de opvolger van Macron kunnen worden. In Duitsland is de AfD aan een flinke opmars bezig en inmiddels (na de CDU) de op één na grootste partij in de peilingen. En in Nederland wist Wilders eindelijk munt te slaan uit zijn jarenlange haatcampagne tegen immigranten en moslims.

Is de overwinning van het klootjesvolk reden om bij de pakken neer te gaan zitten? Zeker niet. We bevinden ons nu op een soort nulpunt en de slinger van de pendule kan zich eigenlijk alleen maar in opwaartse richting bewegen. Hoe lang dat gaat duren, is een tweede. Maar als we erin slagen om de vier componenten van Badiou op één lijn te krijgen, is er veel mogelijk. De tijd zal het leren.

<p>Na interne twijfel over het wel of niet plaatsen van dit artikel hebben we besloten om het te plaatsen met onderstaande commentaren vanuit onze redactie groep.</p>
<p>Hi Menno</p>

Dit stuk is voor mij precies de arrogantie van de links-liberale elite uit de hoofdstad waardoor Wilders de grootste partij van Nederland geworden is. Om het tij te keren zal 'links' een flink deel van de stemmers op Wilders weer aan haar kant moeten krijgen. Het zijn lang niet allemaal racisten, vreemdelingenhaters of enge nationalisten. In ieder geval niet de PVV-stemmers die ik ken. Door ze als klootjesvolk neer te zetten verander je niets.

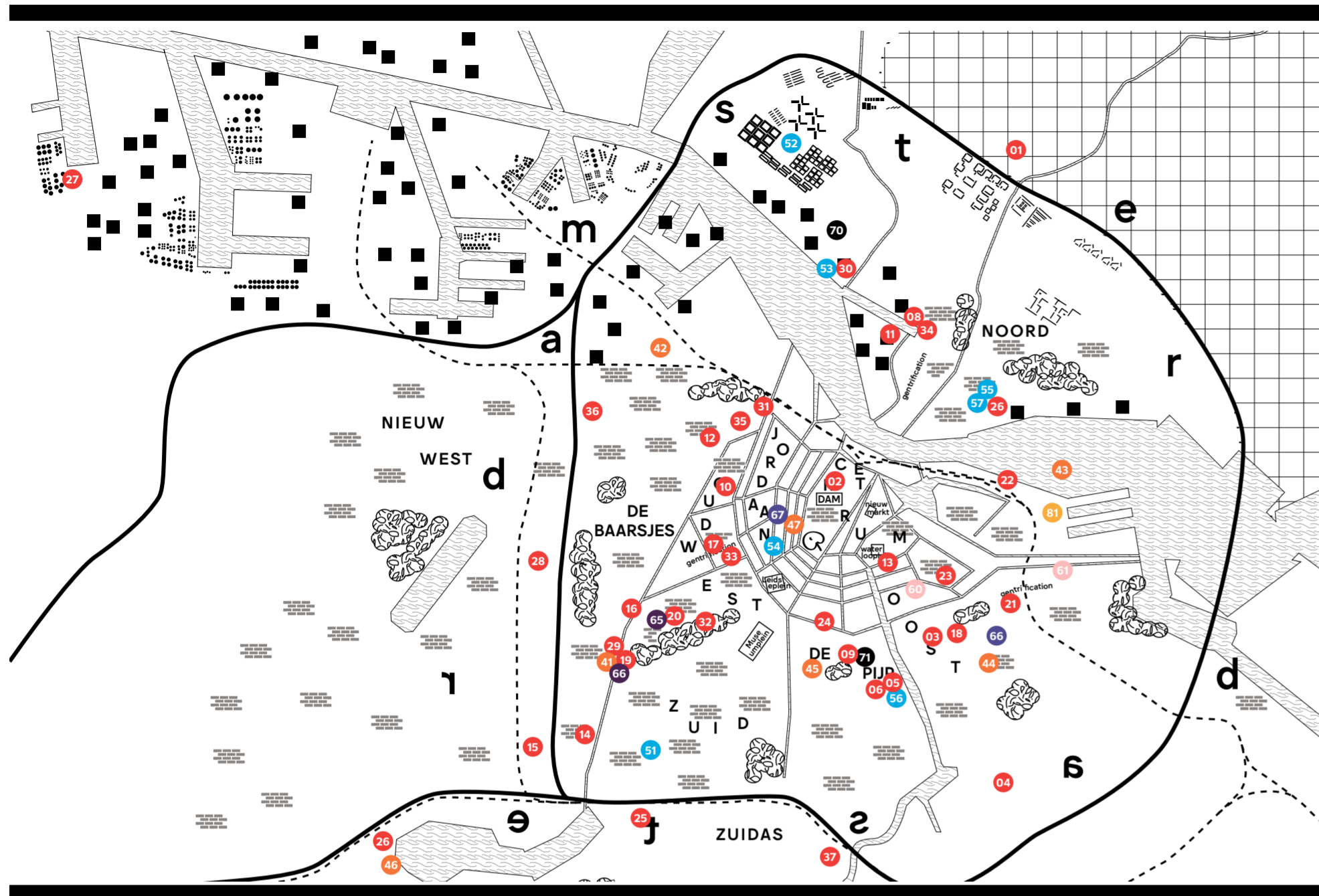
Er is een groot verschil tussen een analyse en een oplossing. In dit geval tussen een analyse van het succes van Wilders en een politiek om in Nederland een radicaal links perspectief te vormen. Analyse is het werk in de keuken, zoals PM dat noemt. Absoluut noodzakelijk om naar buiten te kunnen komen maar ook iets waar je je gasten niet mee lastig valt. Wie ligt er nou wakker van begrippen als anti-kapitalistisch of de vier componentenlijm van Badiou? Daarmee maak je AA tot een soort kaderblad van een links politieke elite. Misschien aantrekkelijker op sommige faculteiten van de universiteit maar niet in de platenwinkels en bij de meeste culturele podia. Waar het om gaat is dat we iets lekkers, moois, aantrekkelijks weten neer te zetten. Wat niet alleen inhoudelijk klopt, want daarmee win je niet, maar vooral ook het gevoel, de woede, de onrust, de emoties (het ‘politieke lichaam’) aanspreekt.

Meer neoliberalisme (met afbraak van voorzieningen), meer marktwerking, meer internationalisme en minder Nederland is geen perspectief meer. Links wil ook stoppen met de afbraak van voorzieningen en minder marktwerking maar is wel voor internationalisme. Ze hebben geen boodschap aan Nederland als netie. En dan wint de partij met een mix van islamofobie, zeer conservatief nationalisme (Nederland uit de EU, grenzen dicht, geen migranten, laat staan vluchtelingen) en heropbouw van delen van de verzorgingsstaat. Nadat eerder al een partij die openlijk racistisch was even de grootste was (FvD) en de BBB partij die ons land weer aan de boeren wil geven.

Er heerst in Nederland al meer dan 20 jaar een soort van rebelleie tegen de zittende macht.

Amsterdam city map

More info on our website

www.amsterdamalternative.nl

Join

the collective!

Become

a member of

Amsterdam Alternative

www.amsterdamalternative.nl/join

Participating venues

- 01** **ADMnoord - 't Groene Veld**
Cultural free zone
Buikslotermeerdijk 95
hetgroeneveld.amsterdam
- 02** **Astarotheatro**
Theatre, arts...
Sint Jansstraat 37
astarotheatro.com
- 03** **Badhuis theater**
Community theatre
Boerhaaveplein 28
badhuis theater.nl
- 04** **Bajesdorp**
Under construction
Wenckebachweg 12-46
bajesdorp.nl
- 05** **Cinetol**
Live-music, arts, bar
Tolstraat 182
cinetol.nl
- 06** **De Appel**
Evolving arts centre
Tolstraat 160
deappel.nl
- 07** **De Bermtoerist**
Drinks, art, food...
Lijnderdijk 101, Zwanenburg
debermtoerist.nl
- 08** **De Ceuvel**
Cafe, workspaces
Korte Papaverweg 2- 6
deceuvel.nl
- 09** **De Fabriek**
Woon- werkpand
Van Ostadestraat 233
ostade233.nl
- 10** **De Nieuwe Anita**
Music, bar, culture...
Fred. Hendrikstraat 111
denieuweanita.nl
- 11** **De Ruimte**
Cultural space, bar...
Distelweg 83
cafederuimte.nl
- 12** **Filmhuis Cavia**
Counterculture cinema
Van Hallstraat 52-1
filmhuiscavia.nl
- 13** **Fort van Sjakoo**
Bookstore
Jodenbreestraat 24
sjakoo.nl
- 14** **Helicopter**
Music rehearsal studios
Helicopterstraat 8
helicopteramsterdam.nl
- 15** **Kaskantine**
Bar, restaurant, farm...
Handbalstraat 1
kaskantine.nl
- 16** **Kostgewonnen**
Woon- werkpand
3e Kostverlorenkade 34
kostgewonnen.nl
- 17** **LIMA**
Platform for media art
Arie Biemondstraat 111
li-ma.nl
- 18** **Nieuwland**
Living, working, arts
P. Nieuwlandstr. 93-95
nieuwland.cc

Participating venues

- 19** **OCCII**
Music, bar, arts...
Amstelveenseweg 134
occii.org
- 20** **OT301**
Music, arts, food, film
Overtoom 301
ot301.nl
- 21** **Plein Theater**
Theatre, arts, music
Sajetplein 39
plein-theater.nl
- 22** **Pakhuis Wilhelmina**
Work- and public spaces
Veemkade 572
pakhuiswilhelmina.nl
- 23** **Plantage Dok**
Mixed functions
Plantage Doklaan 8
plantagedok.nl
- 24** **Rialto De Pijp**
Cinema
Centuurbaan 338
rialtofilm.nl
- 25** **Rialto VU**
Cinema
De Boelelaan 1111
rialtofilm.nl
- 26** **Rijkshetmelvaardienst**
Squat, arts, food
Oude Haagseweg 58
rijkshetmelvaardienst.com
- 27** **Ruigoord**
Living, arts, festivals
Ruigoord 76
ruigoord.nl
- 28** **Ru Paré**
Podium voor debat, literatuur...
Chris Lebeauststraat 4
www.rupare.nl
- 29** **Theatro Munganga**
Cozy social theatre
Schinkelhavenstr. 27hs
munganga.nl
- 30** **Treehouse, NDSM**
Ateliers, gallery
T.T. Neveritaweg 55-57
treehousesndsm.com
- 31** **Volta**
Music
Houtmankade 336
voltaamsterdam.nl
- 32** **Vondelbunker**
Arts, activist space
Vondelpark 8
vondelbunker.nl
- 33** **WG foundation**
Ateliers, gallery
WG Plein t/o nr 80
puntwg.nl
- 34** **Workshop op de Ceuvel**
Theater en studio
Korte Papaverweg 6c
workshop.nu
- 35** **Zaal100**
Working, living, arts
De Wittenstraat100
zaal100.nl
- 36** **ZID Theater**
City arts & performance centre
De Roos van Dekamaweg 1
zidtheater.nl

Participating venues

- 37** **Zone2Source**
Art, nature, technology
Amstelpark
zone2source.net

Other alt. spaces

- 41** **Anarchistic library**
Library, books,
1e Schinkelstraat 14-16
agamsterdam.org
- 42** **Buurtboerderij**
Eat, drink, chill
Spaarndammerdijk 319
buurtboerderij.nl
- 43** **Einde van de wereld**
Restaurant, events
Javakade 61
eindevandewereld.nl
- 44** **Joe's Garage**
Autonomous centre
Pretoriusstraat 43
joesgarage.nl
- 45** **Molli**
Squatters bar
van Ostadestraat 55 hs
molli.squat.net
- 46** **Nieuw en Meer**
Arts, wokspaces
Oude Haagseweg 51
nieuweneenmeer.nl
- 47** **Vrankrijk**
Living, working, events
Spuistraat 216
vrankrijk.org

Cinema

- 60** **Kriterion**
Cinema, bar
Roetersstraat 170
kriterion.nl
- 61** **Studio/k**
Cinema, bar, food
Timorplein 62
studio-k.nu

Bookstore

- 81** **Boekhandel van Pampus**
Nice bookshop, coffee
C. van Eesterenlaan 17
boekhandelvanpampus.nl

Art

- 66** **Framer Framed**
Arts and culture
Oranje-Vrijstaatkade 71
www.framerframed.nl
- 67** **Kunstverein**
Art, lectures, books
Hazenstraat 28
www.kunstverein.nl

Recommended

- 51** **Butchers Tears**
Taproom & terrace
Karperweg 45
butchers-tears.com
- 52** **Friekens Brouwerij**
Brewery
Meteorenweg 272
friekens.nl
- 53** **Pleek**
Bar, food, music
T.T. Neveritaweg 59
pleek.nl
- 54** **Saarein**
Lesbian bar
Elandsstraat 119-HS
saarein2.nl
- 55** **Skate cafe**
Skating, bar, food
Gedempt Hamerkanaal 42
skatecafe.nl
- 56** **Tolbar**
Nice selection of beers
Tolstraat 182
tolbar.nl
- 57** **Walhalla Craft beer**
Beer brewery, bar
Spijkerkade 10
walhallacraftbeer.nl

Kitchen

- 65** **Stichting khwabgah**
South Asian culture kitchen
Overtoom 301
ot301.nl
- 66** **MKZ (Binnenpret)**
Vegan food
1e Schinkelstraat 16
radar.squat.net/nl/amsterdam/mkz

Workspace

- 70** **Workspace GWA - NDSM**
Print, bookbinding
NDSM-plein 27
grafischwerkcentrumamsterdam.nl
- 71** **Smerig fietsenwerkplaats**
Bicycle workshop
Van Ostadestraat 233-E
ostade233.nl/smerig

Critiquing Deep Learning: limits of deep learning by Gary Marcus

Abstract
In his paper titled "Deep Learning: A Critical Appraisal," Gary Marcus offers an overview of the limitations associated with deep learning and cautions against the risk of excessive hype surrounding this technology. Marcus also introduces alternative approaches to deep learning. The paper begins by discussing what deep learning excels at, for example, face and speech recognition. Subsequently, it delves into the limitations of deep learning, and in the conclusion explores possible ways for achieving human-level intelligence in computers, which include unsupervised learning, symbolic AI, and drawing insights from human cognition. In this essay, I will examine Marcus' ideas on deep learning and provide a summary, complemented by my commentary.

What is deep learning and what does it do well?

Deep learning is a branch of machine learning, a subset of artificial intelligence. It instructs computers to execute tasks by exposing them to examples. Despite its existence for some time, deep learning has gained popularity in the past five years. It can be regarded as a statistical technique for pattern classification, employing sample data and multi-layered neural networks. These networks consist of input units, multiple hidden layers, and output units connected by nodes, with the weights of the connections adjustable through backpropagation to minimize a loss function. The organization of input, hidden, and output nodes closely mimics the connections found in biological neurons, hence it is known as an artificial neural network.

Limitations of deep learning:

Deep learning has made a profound impact on various domains, including speech recognition, image recognition, and language translation, causing companies to invest heavily in the technology. However, as Gary Marcus argues, deep learning may be approaching its limitations, and it might be wise to explore alternative solutions if our objective is to surpass human intelligence with computers. In the following lines, I will delve into Marcus' critique of deep learning and examine the limitations he identifies.

Based on Marcus' paper, the limitations of deep learning begin with its inability to make generalizations based on a few trials; instead, it requires thousands or millions of training examples. In contrast, humans can learn abstract relationships with only a few examples due to their ability to grasp ab-

stractions through verbal definitions. Deep learning, on the other hand, heavily relies on vast amounts of data to train the model and make accurate predictions. The reason for this lies in the necessity for deep learning models to have a large sample size to extract meaningful insights. The more data the model is exposed to, the better it can understand underlying patterns and generalize to new, unseen data. However, a risk of overfitting arises when trained with a limited amount of data, where the model becomes too closely tied to the known training data, resulting in poor performance and inaccurate predictions. Despite this, using large amounts of data has its downsides, as it can be a laborious and time-consuming task. To summarize, deep learning heavily relies on using vast amounts of data, and in cases of limited data, alternative solutions should be considered.

The transparency issue arises because it's not always clear to most people how the system is making decisions

Another limitation argued by Marcus is the insufficient transparency of deep learning. Deep learning systems have a vast number of parameters, making it challenging even for developers to wrap their minds around it. Despite some progress in visualizing individual nodes, the majority of individuals remain confused by deep learning. The transparency issue arises because it's not always clear to most people how the system is making decisions. This might pose a future problem, especially as more technological devices incorporate deep learning. In cases where individuals want to understand how the system works and comes up with decisions, such as in medical diagnoses or financial trades, the lack of transparency becomes significant.

The fifth limitation is the lack of integration with prior knowledge. This means that while deep learning is effective for problems with many labeled examples, it has limited usefulness for open-ended problems that require commonsense reasoning.

Another limitation Marcus raises is the difficulty in distinguishing causation from correlation. Deep learning excels at learning complex correlations between input and output features but lacks the ability to understand causality. For instance, a deep learning system can comprehend the correlation between vocabulary learning and height but cannot grasp how this correlation is caused by growth and development.

The sixth limitation is the inability to use deep learning in unstable situations. In other words, for a deep learning model to make accurate predictions, there must be a set of stable rules it follows. Applying deep learning to tasks with predictable rules, such as board games, would likely yield better results compared to using it for unpredictable situations, as seen in 2013 when Google's flu trends system missed the peak of flu season.

Another limitation concerns the trustworthiness of deep learning. Marcus argues that we cannot fully trust these models as they only work well as approximations. He further states that while deep learning systems can be useful in a specific area, they can also be easily tricked. Numerous studies and real-world examples have demonstrated this, such as deep learning systems in the vision domain mistaking stripes for school buses and 3D-printed turtles for weapons. To sum things up, although deep learning performs effectively in the majority of situations, its reliability cannot be guaranteed in all circumstances.

The last significant challenge mentioned in Gary Marcus's paper is the difficulty of robust engineering with the deep learning method. This implies that it's easier to create systems that work in limited circumstances but much harder to guarantee their performance in new data or when used as part of a larger system.

Discussion
As mentioned earlier, Marcus views deep learning as a powerful tool but acknowledges its limitations. When faced with a limited amount of data or when the test set differs from the training set, deep learning may not perform optimally. The author's experiments in 1997 on neural networks attempting to generalize language patterns revealed that the networks could not extrapolate beyond the training space. This challenge of not being able to generalize beyond the training space continues to persist.

Furthermore, Marcus argues that deep learning is inherently shallow, unable to comprehend abstract concepts, hierarchical structures, and open-ended inference. Additionally, deep learning lacks transparency, proving difficult to understand even for developers. Despite these limitations, Marcus argues that deep learning has a significant impact on various domains. He suggests that more research is required to explore alternative solutions that could enable computers to surpass human intelligence.

Despite the challenges he outlines, Marcus does not advocate for abandoning deep learning. Instead, he proposes the idea of reconceptualization, advocating for using deep learning as a tool. He also discusses the risks associated with the hype towards deep learning, warning of the potential for another "AI winter" similar to the one that occurred in the 70s when the field became too narrow for practical use. Marcus expresses concern that AI could become fixated on limited models like deep learning, neglecting more promising approaches. To reach its full potential, Marcus believes the field must avoid stagnation.

Furthermore, according to Marcus, alternatives to deep learning exist, such as unsupervised learning, symbolic AI, and drawing insights from human cognition.

Conclusion
In conclusion, deep learning stands out as a powerful tool applicable across various fields. Nevertheless, it is crucial to recognize its limitations, as articulated by Gary Marcus in his paper. The paper begins by acknowledging the strengths of deep learning and subsequently outlines its limitations, including its reliance on vast amounts of data, shallow understanding, challenges with hierarchical structures and open-ended inference, and a lack of transparency.

I believe that even despite the remarkable advancements deep learning has demonstrated in specific areas, by exploring and addressing these limitations, we can gain a better appreciation of its potential and work towards enhancements. Furthermore, it is prudent to explore alternative solutions, particularly in areas where the objective is to propel computers beyond human intelligence.

Info

Over AA
Amsterdam Alternative is in 2015 begonnen als gezamenlijk project van een aantal onafhankelijke, (sub)culturele panden waarin muziek, film, dans, theater en andere kunst wordt geprogrammeerd maar waar ook wordt gewoond en/of gewerkt. In-tussen is AA uitgegroeid tot een vereniging waar iedereen die onze principes en kernwaarden onderschijft lid van kan worden. Naast de gratis tweemaandelijks krant organiseren we discussie en muziek avonden, een leesgroep, de AA Academy en zetten we ons in voor nieuwe vrije ruimte in Amsterdam middels ons collectief eigendom project Vrij Beton. Zie onderstaande organogram om een idee te krijgen van de organisatiestructuur en mogelijke toekomstige projecten. Amsterdam Alternative is non-profit, experimenteel, internationaal, sociaal, tolerant en creatief. Gericht op het propageren en steunen van collectieve actie, radicale politieke debatten en een wenselijke toekomst voor iedereen.

Tweetatig
Wij publiceren in het Nederlands of Engels. De taalkeuze wordt gemaakt door de schrijver. We hebben helaas het budget en de middelen niet om alles tweetatig af te drukken en vinden dat een combinatie van Nederlands en Engels goed past bij de stad Amsterdam dus vandaar de keus om het op deze manier te doen. Excuus aan degenen die een van de talen niet kan lezen.

Adverteren
Amsterdam Alternative is niet van plan om een krant vol advertenties te worden maar om een gratis krant mogelijk te maken zijn er inkomsten nodig. We proberen hier zo zorgvuldig mogelijk mee om te gaan en zullen geen advertenties van grote commerciële merken plaatsen. We zijn op zoek naar organisaties, merken, labels etc. die passen bij onze visie en doelgroep. Ben jij geïnteresseerd om te adverteren in Amsterdam Alternative, neem dan contact op met: advertentie@amsterdamalternatiev.nl

About
Amsterdam Alternative started in 2015 as a joint project from a couple of independent, (sub)cultural places where music, dance, theatre and art is created, experienced and presented. Over the years Amsterdam Alternative has grown out to become an association that everyone who supports our principles and core values can become a member of. Besides our bimonthly newspaper we organise music and discussion nights, reading groups, the AA Academy and fight for free space in Amsterdam through our collective ownership project Vrij Beton (Free Concrete). Check the organisation chart below to get an idea about our organisation structure and possible future projects. Amsterdam Alternative is non-profit, experimental, international, social, tolerant and creative. Standing for collective action and radical political debate for the sake of a desirable future for the many, not the few.

Bilingual
We publish in English or Dutch, depending on the author's choice. Unfortunately we have yet to realise the budget which will allow us to present each article in both languages and besides that we think that a combination of Both Dutch and English fits well with Amsterdam. Please accept our apologies for any inconvenience caused by this.

Advertising
It is not our plan to have a newspaper full of adverts. However, a freely distributed newspaper must have an income. It is our policy to avoid hosting adverts by major commercial brands. Instead we look for partner organisations, brands, labels that share our vision and passion for the underground, non-commercial scenes in our city. Are you interested in advertising in Amsterdam Alternative? Please contact us using the following email address: advertentie@amsterdamalternatiev.nl

Membership
Amsterdam Alternative is a collective project, an association built on the strength, energy and dedication of its members. An organization like AA cannot exist without people who want to help, think along and/or provide financial support. That is why we call on everyone to support Amsterdam Alternative and our goals by becoming a member. amsterdamalternatiev.nl/join

Work with us

Amsterdam Alternative needs you!

In our functions overview below you will find short descriptions of tasks and functions that are always needed in our organisation. However, if you have something else to offer that you think could benefit our collective and help us reach some of our goals, then please get in contact.

Everybody at Amsterdam Alternative works on voluntary basis.

It is our collective efforts that make the difference!

Text editor

As an editor, you do things such as formatting texts and correcting spelling and grammar. This requires experience, accuracy and a good feel for language.

Writers

AA does not rely on one doctrine, slogan or statement. Different perspectives, ideas and backgrounds exist side by side. AA offers space for alternative thinking, expressed through experimentation in word and image. We value academic contributions as much as the wisdom of the street, appreciate thorough analysis as much as activism and poetry.

Photographers and illustrators

We are looking for photographers and illustrators that want to create inspiring images for AA. Images to go with articles but also stand alone photo reports of events and actions are very much wanted. Besides this we are building our own image bank so also already existing images are welcome.

Distribution

Every two months we print ±7500 new newspaper. They are delivered on two addresses in Amsterdam (Oud West, De Pijp) and then distributed throughout all neighbourhoods and corners of the city. To get this job done, we need as many volunteers as possible. More helping hands means more people will have access to the free newspaper.

Add sales

Printing a newspaper costs money. Just over €1500 per edition to be precise. One way of earning that money is by selling adverts. We are looking for people who have communication skills to approach potential customers on behalf of AA and get them excited about advertising in our newspaper.

Social media

Even though we are not big fans of social media we use two channels to keep our followers up to date on our publications, projects, events and relevant content of other people and organisations. We are looking for some experts to enlarge our reach.

Video/film/docu curator

In our newspaper we usually publish a fil/docu tip top 5, we have an AA channel on Youtube and a selection of interesting videos on our website. Who of you out there knows everything about films and documentaries, knows Youtube and Vimeo inside out and feels like curating inspiring videos for AA?

Video makers

We have the desire to start our own video creation department to make items about events (squatting) actions, festivals, performances and other notable developments in town. We are looking for dedicated, qualified people to start our own Amsterdam Alternative video team and start creating. Podcast team
AA released a couple of podcast episodes already and wishes to expand this format. In order to be able to release new episodes on a regular basis we are looking for some sound engineers, interview-

ers and researchers.

Music mixes

Since 2020 we release music mixes every now and then on our website and Soundcloud page. We are looking for music lovers with a big network of DJ's in various genres that want to help continue releasing music mixes on a weekly basis.

Discussion moderator

Amsterdam Alternative frequently organizes public discussions. These are often about different topics related to the content and projects that we work on. To help us host these - very lively - discussions and give everyone the opportunity to contribute we are looking for verbally strong people that stay focussed and keep a good overview of what has been and what needs to be said.

Solidarity fund

Recently we started the AA solidarity fund to financially support squatters, activists and free spaces when needed. We urgently need people to start raising money so we can really help and offer the support we would like to offer.

Vrij Beton

For our collective property project Vrij Beton we are looking for rich people that want to give us a building :) Besides that we are also looking for people with knowledge about collective property and networks in the dark dungeons of the real estate world.

AA Academy

The AA Academie is a space to think together about our world. Resistance starts with collective consciousness and consciousness starts with analysis. Who wants to help enforce our organisation team and prepare the next series of academy sessions.

Intern

An internship at AA means that you work on a number of previously defined projects that suit your interests and/or education. This can vary from writing articles to doing a research project, making a photo documentary, help organize a public event, delivering newspapers, doing simple research jobs and so on. Interns do their work largely independently, but are also in constant coordination with editors, writers and image makers.

Interested?

If you would like to become part of the AA collective as a regular or incidental contributor or volunteer, please contact us. It would be great if your mail could state your field of interest. Mail to info@amsterdamalternatiev.nl

EIGENDOM

WAT IS EIGENDOM
 RECHTEN VOOR DE NATUUR
 REGENERATIE
 STEWARD OWNERSHIP
 GRONDBELASTING

AMSTERDAM ALTERNATIVE PRESENTS

A WEBDOCU ABOUT

COLLECTIVE OWNERSHIP

COLLECTIEF EIGENDOM

COLLECTIVITEIT

INHEEMSE PERSPECTIE
 COMMONS
 SOCIAAL KAPITAAL
 COLLECTIEF KAPITAAL
 COLLECTIVITY VS SOLIDARITY

VRIJPLAATSEN

OT301
 HET DOMIJN
 OCCII
 BAJESDORP
 VRIJ BETON
 VRIJE RUIMTE FESTIVAL

LANDBOUW / NATUUR

BUYWORLD
 LENTELAND
 BOERMARKEN
 KAPITALOCEEN

WWW.COLLECTIVEOWNERSHIP.NET

WWW.COLLECTIEFEIGENDOM.NL

WONEN

DE WARREN
 ECODORP BOEKEL
 DE BONTE HULST
 WONINGBOUWVERENIGING GELDERLAND
 ONS NIEUWE HOF
 CLT H-BUURT
 DE NIEUWE MEENT
 VRIJCOOP

OVERIGE VOORBEELDEN

ENERGIECOÖPERATIES
 DIGITALE COLLECTIEVE RUIMTE
 DIEPVRIESCOÖPERATIE ZIJDERVELD
 COLLECTIVE OWNERSHIP IN MUSIC
 KAMPEER TERREINEN

POLITIEK, BELEID EN FINANCIERING

COÖPERATIEVE OVERHEID
 BURGERBERADEN
 ANTIKRAAK
 EXPEDITIE VRIJE RUIMTE

ACTIVISME

KRAKEN
 WOONPROTEST
 OCCUPY
 ADEV
 KLIMAAT ACTIVISME
 RECHT OP DE STAD

